

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Liber I

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

A. BERTHOLDO.

ANNOTATA.

a *Quam hic vides S. Birgittæ Vitam, typis, ut reor, nondum editam hactenus a Bertholdo, monasterii Paradisi prope Florentiam in Tuscia Ordinis S. Salvatoris confessore, conscriptam, transcribi nobis curavimus ex exemplari monasterii S. Altonis in Bavaria: hoc porro non serius anno 1452 descriptum verosimiliter fuit ex altero antiquiore exemplari in monasterio ejusdem Ordinis, S. Mariæ ad aquas frigidas nuncupato, et olim in Belgio nostro prope Sylvam ducis sito: unde colligi potest, illius auctorem Bertholdum ab ætate S. Birgittæ, anno 73 seculi XIV defunctæ, non admodum fuisse remotum. Adi Comment. præv. num. 22 et binis seqq.*

b *Videtur desiderari hic relatiivum Quam, aut hujusmodi quiddam.*

c *Seu in Bulla canonizationis S. Birgittæ, data anno 1391, die 7 Octobris, quam integram a pag. 468 Comment. prævio insertam habes.*

d *Libros 1 et 3 in capita XI, secundum in 6: nos 1 in 5, secundum in 3, tertium in 4 divisimus.*

B e *Præter Processum canonizationis, in principio Prologi laudatum, Bullam canonizationis, et antiquam S. Birgittæ Legendam consuluit Bertholdus etiam libros Revelationum, et Alphonsum, Giennensem olim episcopum, ut in decursu hujus Vitæ apparebit.*

LIBER I

CAPUT I

*De profunda ipsius humilitate, et immenso amore ad Deum.*S. Birgitta
eo coram
hominibus

D e humilitate itaque hujus egregiæ cælestis Regis Sponsæ, quasi de vero et stabilito ejus machinæ spiritualis fundamento, primitus dicendum est, quatenus ordinem, quem ipsa perficiendo servavit, dum charitatis apicem, culmenque virtutum recte per humilitatem attingit, virtutes ipsas nos quoque reserando teneamus. Ab illa siquidem bona cuncta procedunt; quemadmodum econtra, mala cuncta a superbia originem habere dicuntur. Scriptum est enim, Omnis peccati initium superbia.

a Fuit ergo beata Birgitta humilitatis præcipuæ, illam gestans interius in mente, et insinuans ore, ac exhibens in operatione. Nam licet nobilissima foret principissa b, utpote de regali stirpe progenita c, tam humilis attamen, tamque vilis erat, quod non erubescerat pauperum lavare pedes, visitare hospitalia, infirmos perquirere, languentia membra contrectare; ulcera abluere, fovere et ligare. Vestimenta insuper ancillarum suarum, famulorumque et aliarum personarum sæpius resarciebat, et, quod mirum valde est, dum aliquando d visitaret monasterium S. Laurentii Panispernæ d Romæ, tempore, quo panes et eleemosynæ pauperibus erogabantur, inter cæteras pauperulas peregrinas agapen e postulantes se collocabat, magna cum humilitate incognita sedens, et acceptam agapem cum gratiarum actione deosculans f. Redarguta nihilominus juste vel injuste a confessore suo et

spirituali patre g, vel ab alio quoquam domestico confestim flectendo genua veniam postulabat. Quin imo, si quancumque offensam inferre se quoquo modo alicui contigisset, aut certe intulisse præsumpsisset, genu similiter flexo, cum magna humilitate relaxationem postulabat.

4 Semel, bis, et tertio nonnunquam in die ob nimiam humilitatem confessionem faciebat: et omnibus diebus Dominicis et magnis Sanctorum festivitibus velut infirma et medicina indigens sanctissimum Christi Corpus, animarum antidotum salutariter, devotissime recipiebat. Item etsi tanto gratiarum munere prædita esset, quod vix humana credulitas hoc queat admittere; peccatricem tamen villissimam, nec non ad omnia indignissimam se reputabat. Verum cum præceptum illi a Christo fuisset, quod sanctæ religionis Regulam, quam sanctissimo ore suo ipse sibi revelando dictavit h, summo faceret Pontifici præsentari per eum confirmandam i; mandanti respondit: O dignissime mi Domine Jesu Christe, ego indigna persona inter tuos fideles servitores sum sicut minima formica inter fortes camelos, qui magnas sarcinas portant ad Domini sui commodum et honorem; et quomodo poterit Papa credere, quod tu omnium Deus et dominus cum tali formica talia digneris facere? sed et in secundo divinarum Revelationum libro cap. 18, cum hanc gratiam videndi, audiendi, et sentiendi spiritualiter Sponsus sibi commemorasset, ait: O Domine mi, et fili Virginis! quare dignatus es tam vilem Viduam hospitari, quæ sum pauper in omnibus operibus bonis; et modica in conscientia intellectu et consumpta in omni peccato longanimitate temporis.

5 Item in sexto libro cap. 52. O Rex, inquit, omnis gratiæ, et infusor omnis sapientiæ; omniumque virtutum largitor: cur me, quæ corpus consumpsi in peccatis, recipis ad tale opus tuum? Ego sum quippe quasi asinus insipiens, et defectuosa in virtutibus. Noli etiam, dulcissime Domine Jesu Christe, propter hoc irasci, quia sic te interrogavi; nihil enim mirandum est de te, quoniam facere potes, quicquid volueris. De me autem totaliter, quoniam in multis te offendi, et parum emendavi. Non solum autem de tantis gratiis, quemadmodum Dominus Alphonsus, olim Giennensis episcopus, tunc autem eremita h nec non Sanctarum Revelationum devotus scriba in Epistola ad reges astruit, non superbiebat: imo gravius de hac sibi superesse judicium metuebat. Ait enim; Latere quidem ipsa, et thesaurum istum abscondere divinarum Revelationum ob humilitatis custodiam maluisset: sed Christus eam imperio verborum suorum pluries astrinxit ad scribendum et loquendum verba sua divina intrepide summis Pontificibus, imperatoribus, et regibus, et aliis gentibus, ut ex istis divinis verbis, scilicet Libri præsentis et cælestis Libri ad Reges, homines peccatores ad Deum se converterent, boni autem et justi in melius proficerent: ut patet clare in septimo libro cap. 27 et in sexto cap. 5 cum multis similibus, et in isto præsentis Libro cælestis Imperatoris ad reges in multis Capitulis. Hæc ille.

6 Tentata est aliquando Sponsa Christi a diabolo de inani gloria, suggerebat enim sibi, quod nobilis esset genere et Deo multum dilecta, quæ in oratione sua mentis in excessu suspensa tentanti se sathanæ respondebat: O maledicte diabole,

A bole, tu propter tuam superbiam cecidisti, ego vero quare superbire debeam; cum non sit melior reginæ caro, quam ancillæ, sed totum vile et terra? Quare non humiliabo me, cum non minimam quidem cogitationem bonam a me habere possem, nisi Dominus miserit mihi illam? Tunc Christus apparens ei dixit: Humilitas est scala, qua ad Deum cor ascendit de terra. Eo tempore, quo Mulier in Alvastro monasterio morabatur, frater Paulus ejusdem monachus quidam vice illi detrahebat dicens, eam non habere sanum cerebrum, sed esse phantasticam. Cumque humillima Dei Famula hujusmodi verba a referentibus audisset, respondit: Benedictus sit frater ille, qui bene me et mea novit vitia: verum enim dicit, sani me non esse capitis, quia non utique sane usque modo sensi, cum plus, quam Deum meum, mundum dilexi, nunc autem, et deinceps sic nihil ut Deum diligere cupio, nullique nisi Deo placere peropto, spero me bonum et sanum cerebrum habituram, quo Domino placeam, et mundo displicam; sed rogate fratrem illum, ut oret pro me.

B me. 7 Prædicante quoque magistro Mathia, Lyncopensi canonico *n*, qui Famulæ Dei in Swe-tia confessor extitit, et de virtutibus ejus et gratiis sibi a Deo gratis datis quædam tam imitabilia, quam commendabilia tangente, sermone finito, humilitatis amica ad eundem accessit, ac dixit: Precor vos, Pater, per nomen Jesu Christi, ut nil de me vestris in sermonibus de cetero inseratis: quid enim ego sum? Non nisi formica in conspectu Dei. Et si aliquis magnus dominus vilem suum cursorem ad amicum mittit, quis laudandus est nisi dominus? Hoc autem ideo dicebat, quod si cælestibus interim pro communi omnium utilitate imbueretur sacramentis, non ipsa ex eo, sed solus Deus prædicandus esset et laudandus. Cui ille, Non mireris, inquit, Filia, quia viri etiam et mulieres exemplares efferendi sunt, ut ceteri ædificentur. Et Sancta, Adhuc, inquit, navis mea in fluctibus est, ideo oratione indigeo. Principium enim rei videmus, sed finis est laudandus.

C 8 Inter cetera Nolanus comes *o* de Birgitta adjuratus hoc refert, quod, cum aliquando de revelationibus sibi cælitus factis familiariter cum ea conferret, istiusmodi habens humilitatis exemplum, ut magno cum timore et verecundia quædam referebat; Non reputetis, aiebat, amoris effectus verba divina propter vilitatem meam, quia ego sum uti cursor abjectus, qui, cum præclari principis litteras portat magna continentes negotia, in nulla tamen domini sui litteras inficit vel corrumpit, nec earum contentia ex eo inmutatur: novit ille, qui omnia novit; quique etiam dixit, ut dicerem, quod nihil ex me verbis ipsius addo vel minuo. Item frater Angelus de Hispania presbyter et eremita de Monte Corvo *p*, Quare sic prophetas? eam requisivit: cui dixit: Ego sum quasi cursor Domini sui litteras bajulans, et ideo non meis meritis, sed Dei beneficiis est ascribendum, quod hujuscemodi dico vel revelo, cumque vellet ille sibi, prout decebat, reverentiam exhibere, ut vere humilis reluctando dicebat: Non cursor, sed mittens eum dominus laudandus est. Quocirca suscipe et lauda Deum omnipotentem. Præterea dominus Alphonsus, de quo supra *q*,

refert de ea, quod si quandoque a quocunque pro quacunque necessitate devote querebatur; in hæc quasi semper verba prorumpebat: Ego quidem peccatrix et indigna sum pro vobis orare, sed rogate vos Deum, ut det mihi gratiam et ego libenter desuper cogitabo, et Deus fortassis, qui in altis habitat; et humilia respicit in cælo et in terra, humilitati vestræ condescens * obaudiet mea demerita non attendens.

9 Demum cum hujus ærumnosæ vitæ finis appropinquaret, ut hominum plausum, populique concursum humiliter devitaret, in sancto Laurentio Panispermæ de nocte corpusculum suum sepeliri mandavit. Verum, quia fugientem se mundi gloria velut umbra insequitur, devotione populi, atque frequentia corpus terræ commendari prohibente, duobus diebus jacuit insepultum. Nec mirum, si inanem gloriam toto annixu fugavit, cum in Prologo Regulæ Sponsi Christum de humilitate et virtutibus se momentem audierit, atque dicentem: Tu, quæ debes palmites portare, debes esse fortis et stabilis ad portandum, parata atque vigilans ad recipiendum, ne diabolus decipiat te; ideo sta firmiter, et dilige me toto corde: fuge omnem superbiam et assume omnem humilitatem. Serva os tuum, et omnia membra tua ad honorem meum: obedi, sicut tibi præceperam: discute omni hora conscientiam tuam, quantum excedis. et quomodo consurges ad me statim, si cadas: non cures mundi honores, nec ejus amicos, quia, cum me habueris, omnia dulcescent tibi, et cum tu me perfecte dilexeris, omnia præter me, quæ mundi sunt, amara fient tibi quasi venenum.

10 Diligebat revera hæc devotissima Mulier Dominum suum ac Sponsum præclarissimum Jesum Christum ex toto corde suo, et ex tota anima sua, et ex omnibus viribus suis, et plus omni mente sua, plus quam omnia, et plus quam semetipsam; et præ amoris magnitudine divine offensionis impatiens, dum vel dicto vel facto eundem Sponsum a quopiam vilipendi percipiebat, quietari vix poterat; et quia divini amoris igne succensa ardebat desiderio, in ejus se totam obsequio perfecte mancipavit, de se sibi ipsi * reservando: nolebatque ad horam ab eodem Sponso suo separari, illum in ore per devotam orationem, in mente per jugem meditationem, et in corde per sinceram habens dilectionem. Si quidem de eo loquebatur dulcius, meditabatur suavius, et mentis in arcano præcordialiter amplexando jucundius fruebatur. Quia enim amoris Dei incendio incunctanter æstuabat, amor quamcumque merebatur visionem; visio fruitionem: ipsa namque velut flamma sursum tendens mentis in excessu sæpenumero acta desideratissimis illum Sponsum vicissim conspiciebat obtutibus; dum in ejus lumine lumen vidit, a quoniam divinorum pabulo eloquiorum jugiter ac dulciter pascebatur.

11 Unde in capitulo 77 libri quarti dicit: *quod non uno* O Domine Deus meus! O quam dulcia sunt oris tui verba! Videtur vere mihi, quoties verba spiritus tui audio, quasi anima mea illa in se glutiat cum quodam sentimento ineffabilis dulcedinis, sicut suavissimum cibum, qui cadit in cor corporis mei cum magno gaudio et ineffabili consolatione. Mirabile tamen hoc esse videtur: quia dum verba tua audio, tunc utrumque efficior, scilicet satiata et famelica: propter

A. Benivolentia.

condescendens

ut plausum populi fugeret, noctu sepeliri voluit.

E

In Christum summo,

supple nihil

F

nihil ad suam,

sed omnia ad Dei laudem referre solita,

A. BERTHO-

DO.

propter hoc autem satiata, quia tunc nihil aliud mihi libet nisi illa. Propter hoc famelica, quia semper augetur appetitus meus ad illa. Mellifluis itaque Sponsi Christi, quin imo super mel et favum dulcioribus, refoecillata colloquii: utpote quæ cum Psalmista dicere poterat; Audiam, quid loquatur in me Dominus Deus, quoniam loquetur pacem in plebem suam, et sic per Sanctos suos etc. Demum sibi constituta, eructavit cor ejus verbum bonum, verbum salutarum cunctis in posterum ad æternam pacem et salutem profuturum.

specimine ostendit.

12 Prædicabat Christi Evangelium omni creature, quod qui crederit et tenuerit, salvus erit. Plane quod sentit latius, ipsa indicabit evidentius in ea et per eam ignis divini amoris et flamma æternæ charitatis accensa apparebit. Ipsam ergo interrogemus; ipsa de se loquitur, nempe cum de confirmanda Regula, ut superius dictum est, mandatum accepisset, inter cetera mandanti respondit: Ex gratia tua voluntatem habeo faciendi voluntatem, tuam, quamdiu vixero: te testante, tu scis,

B quod possibile esset, quod majus gaudium, majorque consolatio ex hoc tibi proveniret, quod ego quoad corpus meum omnes infirmitates, scandala, dolores, paupertatem, et omnes tribulationes, et adhuc in ipsa anima mea æterna supplicia sustinerem: istas adversitates potius amplecterer, quam utramque ad * corpus et animam æternam felicitatem, ad hoc ut consolatio tua major esset. O Domine Deus! qui me creasti et pretioso sanguine redemisti, si in istis tribus fide, spe et charitate defectum aliquem habere me videris; propter magnam misericordiam tuam tu eum supplere digneris. Tu es in intimo cordis mei sanguine: quamvis indigna persona sim visitatione et consolatione benedicti Spiritus tui, tutelæ tamen tuæ magnæ potentiæ me totaliter committo; ut, quomocumque tibi placuerit, mecum facias.

ferebatur amore,

13 Item in XIII capitulo libri septimi multiplicem Dei bonitatem attollens inquit: O æterna veritas et incomprehensibilis, ut ipse Deus et Domine Jesu Christi; tu omnes cogitationes bonas cordibus infundis, orationesque et lacrymas. Tu occultas tua gloriosa dona, conferens pro eis æternaliter præmia gloriosa. Sit ergo tibi honor et servitium et gratiarum actio de omnibus, quæ creasti. O dulcissime Domine Deus meus, tu es mihi charissimus et vere charior, quam corpus et anima mea. In quinto etiam libro LXIV capitulo apparenti sibi post tentationem Sponso; O, inquit, Domine Jesu Christe, regratior tibi pro omnibus et specialiter pro tribus, primo, quod vestis animam meam, infundendo scilicet penitentiam et contritionem, qua omne diluitur peccatum, quantumcumque grave. Secundo cibus animam meam infundendo charitatem tuam et memoriam passionis tuæ, qua anima quasi cibo optimo delectatur. Tertio consolaris omnes invocantes, te in tribulatione; ergo Domine misere mei, et adjuva fidem meam, quamvis enim digna sim tradi illusionibus diabolicis, credo tamen, quod sine permissione tua ipse nihil potest, nec permissio tua est sine consolatione. Sed etiam in sexto libro cap. XVII diabolus, cur eam in sua non reciperet protestate, a Dei requisitis Genitricis, respondit: Non, inquiens, hoc possum, quia duplicem sanguinem in uno vase commixtum ego non possum separare, et dividere, quia sanguis charitatis Dei est mixtus

sanguini charitatis cordis ejus. Neque enim mentus est ille, qui dixit; Qui adheret Domino unus spiritus est cum eo r. Amor quippe transfert amantem in amatum.

14 Ceterum ut alterius ad alterum, Sponsi scilicet ad Sponsam et e converso, zelus innotescat, id, quod, cap. XXXIV lib. primo scriptum est, referam: colloquente etenim Domino cum Sponso sua, apparenti tunc diabolo dixit Dominus: Tu fuisti creatus a me, et vidisti omnem justitiam in me, responde mihi, si nova ista Sponsa est legitime mea, et cum approbata justitia: permitto enim te videre cor ejus, et intelligere, ut scias, quid respondeas mihi. Nunquid ipsa diligit aliquid sicut me, aut velet aliquid cambii recipere pro me? Cui daemon respondit: Nihil diligit sicut te, et, antequam te careret, omne supplicium magis pateretur, si dares ei virtutem patientiæ: ego video quasi quoddam ardens vinculum descendere de te in eam, quod sic alligat cor ejus, ut nihil aliud cogitet vel diligit, sicut te. Et iterum in undecimo capite ejusdem libri ait Christus: Dilige me toto corde, quia ego dilexi te.

15 Conjunx Sponsæ Christi, dum in extremis ageret, anulum, quem gerebat digito, impressit uxori, rogans, ut eo animæ suæ devotius ac sollicitius memoriam haberet, quo memoriale penes se retineret; sed cum pauci pertransissent dies ab eo, quem maritus s extremum clauserat, anulum a se Dei Dilectrix abjecit. Quibusdam viris dicentibus sibi, non magnum judicium dilectionis existere tale tanti conjugis præsigium a se charitatis eiecisse, respondit: Quando virum meum humo tradidi, omnem cum eo carnalem amorem inhumandum decrevi, ut, quamvis illum sicut cor meum dilexerim, nollem tamen cum uno denario contra velle Dei vitam ipsius redimere. Sed quando anulum meum in manu mea habui, erat mihi oneri, quando illam inspiciendo priorum dilectionum recordabar. Quocirca, ut animus meus in solius Dei ascendat amorem, volo carere annulo ac viro meo, et me Deo committo.

16 Postquam vero generosa vidua complicit sui testamentum persolvit, cum ingenti spiritus fervore paravit se, ut Romam (juxta quod desuper jussa fuerat) læta pro voto, festina præ gaudio pergeret u; patria quoque, filiis e, parentibusque relictis, totam se ibidem in Dei servitium manciparet. Interim vero animus ejus ex filiorum compassione parumper fluctuare cepit, quod eos desolatos atque materna consolatione orbatos relinqueret. Verebatur insuper, ne post ipsius recessum ad offendendum Deum audacius fræna laxarent, eo quod juvenes essent, divites, potentes et nobiles. Istiusmodi itaque alterationibus in ejus se animo versantibus, vidit in visione ollam unam igni superpositam, et puerum desuper insufflantem, quatenus olla ferret, cui dixit: Cur tantum sufflans ollam conaris ignire? Ut amor, inquit, filiorum in te magis ac magis accendatur, et inflammetur. Et ait: Quis es tu? Ego, inquit, negotiator sum: intelligens autem immoderatum adeo in corde suo erga filios vigere amorem, invariabiliter se ad horam correxit, ut nihil jam præter divinum amorem, præponeret; nil sibi de cætero liberet, nisi quod Creatori suo gratum fore cognosceret. O quot fuderit ex tunc quotidie lacrymas, quot fecit eleemosynas, ne quos genuerat, omnium offenderent

A derent Creatorem! Jam enim naturalis in ea amor erat extinctus, et in spirituales penitus conversus amorem.

diligere vi-
deretur.
y

17 Testatur denique Prior de Alvastro y confessor ipsius, quod tantam ad Deum charitatem possideret, prout ex confessionibus sibi constare fatebatur, quod valde mirabile erat: unde meminit, se vice quadam de suo illam charitatis, internæque devotionis ardore curiosius explorasse; audivit vero, quod ipsa tantum in oratione fervorem atque devotionem experiebat, quod diebus, ac noctibus a cibo et potu abstinisset, nisi defectum corporalem incurere et proverbium etiam: Qui facit, quod nullus, mirantur omnes, subire timuisset.

ANNOTATA.

a *Ecclesiastici cap. 10 v. 15.*

b *Nempe Nericia, quæ Sueciæ provincia est, legiferi uxor, non tamen stricti nominis princeps aut domina. Vide num. 64 et seq. Comment. prævii.*

B c *De regio ejus stemmate, item de ejus natali solo, parentibus, fratribus et sororibus consule § 3 Comment. prævii.*

d *Virginum Clarissarum, in quo sepeliri etiam voluit.*

e *seu Eleëmodynæ.*

f *Idem quoque testatur Bonifacius IX in Bulla Canonizationis.*

g *Forte Petro, Vastenensi confessore, qui illi a confessionibus fuit, vel Petro Alvastrensi, aut Alphonso, episcopo Giennensi.*

h *Ut creditur, inquit Bonifacius IX in Bulla num. 216 Comment. præv. laudata: Martinus V, ut pie credendum est; nec aliter Sueciæ episcopi in litteris, anno 1417 ad concilium Constantiense datis, loquuntur, ut iterum num. mox laudato dictum est.*

i *Obtulit Regulam Urbano V, qui eam approbavit anno 1370: confirmavit Gregorius XI anno 1377, teste Thorivo Andree in Diario Vastenensi, et Urbanus VI anno 1379.*

k *Vide de eo dicta num. 30 et seq. Comment. prævii.*

C l *Edita est apud Hormann ante lib. 8 Revelationum S. Birgittæ.*

m *Ordinis Cisterciensis in Suecia.*

n *De Mathia vide plura numm. 26 et 27 Comment. præv.*

o *Verosimiliter Nicolaus de Ursinis, cujus exstat Epistola ad Alphonsum, Giennensem olim episcopum, de quibusdam S. Birgittæ prodigiis apud Hormann pag. 813 et seq. Nola Campaniæ Felicis civitas est in regno Neapolitano.*

p *Aliunde mihi notus non est presbyter ille eremita.*

q *Vide supra lit. k.*

r *Paulus Epist. 1 ad Cor. cap. 6 v. 17.*

f *Ulpho, Gudmari filius, Nericiæ legifer defunctus anno 1344, de quo plura reperies 6 prioribus numm. § x in Comment. prævio.*

t *Duodecimo Februarii anni mox dicti.*

u *Romam venit anno 1346.*

x *De ejus liberis posterisque pluribus egi §§ 5 et 6 Comment. prævii.*

y *Vide dicta de eo numm. 28 et 29 Comment. præv.*

Octobris Tomus IV.

CAPUT II.

De præcordiali ejus devotione ad
Virginem Mariam: de zelo honoris
divini et studio salutis animarum.

Quanta vero Dei Genitrici Mariæ afficiebatur devotione, quis digne sufficiat enarrare, cum illam in intimis vehens præcordibus humile sibi servitium exhibebat, totamque se in ejus amorem transformabat? In ea siquidem velut in portu tutissimo totius spei suæ anchoram defixerat: nolens ab ea viva vel mortua separari. Illam utique commemorando reviviscebatur spiritus ejus, cor exultabat in gaudio, mens in júbilo, anima tota caelestibus jucundabatur desideris. Divinis ejus affectus epulis pascebatur; illius denique honorem sibi ipsi præponebat, illamque ipsa medulitis diligebat. Et ne videar sub incognito et quasi opinando fari, quæ astruo, ad ipsam, de qua dissero, me convertito: ipsius ignitum vehementer eloquium coram profero; quo e nostra vivificabuntur dicta, et illius præcordia in amore Virginis luce clarius videbuntur flammantia.

Deipara Vir-
gini quoque

19 Sane in primo capite libri septimi dicitur, quod, cum esset Romæ beata Birgitta, Sponsa Christi, et quadam vice orationi vacaret etc. usque in finem, quam promissionem Virgo benedicta post annos xvi adimplevit: quando scilicet beatæ Birgittæ ad Terram Sanctam proficiscenti a, cum Bethlehem venisset, Christi Nativitatem seriōse monstravit. Item alibi inquit Sponsa Christi: Benedicta sis tu, Maria Mater Dei, et benedictus sit idem filius tuus Jesus Christus præ omni gaudio, quod mihi dederat ex eo, quod tu mater ejus es; ipse idemque novit, quod Maria Filia Joachim est mihi charior, quam liberi Ulphonis et Birgittæ. Et magis vellem, quod Birgitta, filia Birgeri, nunquam fuisset nata, quam Maria Filia Joachim non esset progenita; et levius eligerem, quod Birgitta esset in inferno, quam quod Maria Filia Joachim non esset Mater Dei in cælo, cui respondit benedicta Virgo: Filia, scias pro certo, quod illa Maria Filia Joachim erit tibi utilior, quam tu Birgitta filia Birgerii es. Et eadem Filia Joachimi, quæ est Mater Dei, vult esse pro Matre liberis Ulphonis et Birgittæ. Patet ulterius pii amoris affectus ex eo videlicet, quod in monte Calvarie beata Birgitta personaliter consistens et passionis Christi seriem intuens, ex compassione Matris dignissimæ, doloris acutissimi gladio transfixæ, pariter vulnerabatur, cujus utique passionis ordinem scribens in xv cap. libri septimi post multa sic ait: Cumque ego repleta dolore respicerem crudelitatem eorum, vidi tunc ejus Matrem maestissimam in terra jacentem, et quasi trementem, et semimortuam b, quam consolabantur Joannes et aliæ sorores ejus; quæ tunc stabant non longe a cruce ad ejus partem dexteram. Dolor ergo novus compassionis illius sanctissimæ Matris in tantum transfixit me, quod cor meum pertransibat quidam gladius acutus importabilis amaritudinis.

miram in
modum

P

b

A. *Beati-
mo.
fuit addicta:*

20 Porro si ex abundantia cordis os loquitur; vim intimi amoris verba produnt miræ devotionis: nam in libro tertio capite xxix illam devote et pulchre salutans, Benedicta sis tu, inquit, o Maria Mater Dei, templum Salomonis. Respondit Mater: Benedictus sit Deus, qui cordi tuo etc. Item in quarto libro cap. xviii. O dulcis Maria, inquit Sponsa, benedicta sis aeterna benedictione etc. Denique in eodem libro capit. xix sic dicit: O dulcis Maria, pulchritudo nova etc. Quantum etiam intime eam dilexit, luculenter patet in illis duabus pulchris et prolixis orationibus *c*, quæ in fine scribi consueverunt, in quarum altera Virgo beatissima de sua conceptione et infantia, et de omnibus virtuosis actibus et laboribus, ac magnis doloribus totius vitæ suæ, nec non de sanctissima morte et assumptione sua pulchre atque devote laudatur, in reliqua vero cuncta corporis membra, nec non virtuosus ejus corporales actus congruis laudibus singulariter describuntur, et efferuntur.

B *ex zelo salu-
tis proximi*

21 Quia enim pudicitia Mater cælestem illum Sponsum inexhausta charitate diligebat, honorem illius, quibus poterat modis, promovere satagebat, et quia pro animarum redemptione eundem Sponsum sanguinem suum fudisse cognoverat, idcirco animarum salutem ardentissime sitiebat; qua de causa devotissimis orationibus et inenarrabilibus gemitibus pro salute proximorum anxia nimis omnium jugiter interpellabat Redemptorem, et missis epistolis verba, quæ os Domini locutum ad eam fuerat, omnibus juxta ejusdem * intimabat: nam ad summos Pontifices *d*, imperatores, reges *e*, reginasque *f*, episcopos et alios ecclesiæ prælatos, principes quoque et iudices terræ, nec non ad religiosas, secularesque personas *g* cujuscumque dignitatis, status, conditionis, seu ætatis existerent; ad regna quoque vel communitates scribens nunc iram Dei intime comminabatur, nunc præcavebat, nunc arguebat, obsecrabat vel increpabat in omni patientia et doctrina, ut non sit, qui se abscondat a calore ejus, vice in hoc fungens Psalmographi dicentis: Annuntiavi justitiam tuam in Ecclesia magna, ecce labia mea non prohibebo, tu scisti. Justitiam non abscondi in corde meo, veritatem tuam et salutare tuum dixi *h*. Non parebat labori, non sumptibus, quia verus amor de difficultate non causatur, contra vero has detractiones, derisiones non verebatur, sed nec ipsam mortem cunctis viventibus odiosam expavescebat, quin Dei beneplacitum perficeret, et a gehennæ cruciatibus proximorum animas pro viribus liberaret.

summa
etiam au-
toritatis
vires

22 Audierat enim vocem Sponsi sui dicentis; Cum vos oderint homines, et persecuti fuerint, et dixerint omne malum adversum vos, mentientes propter me, gaudete in illa die et exultate, ecce enim merces vestra copiosa est in cælis *i*. Et iterum: Nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere *k*, unde in monte Flascone *l* domino Urbano Papæ *V* *m* revelationem quandam sibi a Dei Genitrice factam, in qua sub mortis comminatione futurique iudicii districtione prælibato Pontifici inhibetur, ne de Roma vel Italia recedendo Avenionem repedaret, personaliter presentavit, talia tanto Domino nil verita insinuando. Successori insuper Gregorio XI divinis nonnullis destinatis oraculis mandabatur, quod infra certum tempus in illis expressum Romam vel Italiam cum sua remigrans curia,

omni cum humilitate, pastoralique charitate inibi usque ad mortem permaneret, moxque post suum adventum Sponsam Christi, sanctam scilicet Ecclesiam, omnesque ecclesiasticos status excoleret, et reformare inciperet, nec non ad pristinum statum totius decoris perfectæque virtutis atque recolendæ sanctitatis Patrum antiquorum pro posse reduceret; vitia quoque de curia evellendo, mores corrigendo, consiliariosque permutando: aliocuin animadversionis divinæ sententiam nondum in anima, sed in corpore et in bonis temporalibus irrefragabiliter sævientem exciperet. Quarum profecto revelationum *n* Dominus Latinus de Ursinis unam, dominus Nicolaus comes Nolanus alteram, tertiam vero terribilem valde Dominus referebat Alphonsus; prætextu namque Conditionis neminem pertimescebat, nullius faciem cognoscebat, nullum denique viventium Authori vitæ præponebat.

23 Unde, cum quadam die in ecclesia sanctæ Mariæ de Alvastro *o* juxta altare se recepisset, et revelationem quandam ad milites corrigendos *p* mentali theoria subacta Regi Christo percontanti se intenderet, confessor ipsius accessit, regem, Magnum nomine, qui tunc regnabat, ad eam venisse contestans, sed, cum nullum præberet responsum ei, tetigit eam manu, cumque nec sic suscitanti annueret, deprehendit, eam divinis tunc vacare colloquiis: contemplatione tandem finita, et a confessore et a rege, quam ob rem vocata tacuisset requisita; Bene, inquit, audivi vocem percontantis, sed sermo tunc colloquentis mihi potens erat, et metuendus. In eodem quoque Suetiæ regno, marito jam suo vita functo, regem, Christo imperante, adiit, quem postquam una cum magnatibus regni ex indultis sibi revelationibus salubri commotione præcavisset, virgam furoris Domini super eos extendendam, nisi de quibusdam flagitiis in illis condignam in posterum pœnitentiam agerent, minabatur.

24 Qua in re plerique illorum mordaci illam dente corrodentes, cum alias in eam surgere metu terri, et revera magnatorum tenti, magnorum ipsius consanguineorum, nullatenus auderent, oblocutionibus atque maledictis impetebant. Sed maledictiones omnes, detractionesque atque derisiones surda patiens aure pro persequentibus, et se calumniantibus Sponsam sic facientem et dicentem imitando exorabat. Nunc autem ex eis plurimi, qui sibi ante detrahebant, qui tribulationes omnes illas, ac terribilia Dei judicia, quæ prænuntiaverat, ad punctum venisse conspiciunt, humilem ipsius patientiam recensentes mira cum devotione ad sepulchrum eam requirunt; et loca, in quibus sciunt, quod steterunt pedes ejus, deosculantur, ac si de ea vaticinium illud verificari debuisset: Venient ad te, qui detrahebant tibi etc. Dicunt autem: Væ, væ, qui sanctæ Mulieris prædicationibus confidere renuimus: væ, qui judicia Dei parvi pendimus: væ nobis iterum, atque iterum, qui piæ Matris monita superbo corde contempsimus, quo mala cuncta, quæ patimur, exinde merito excepimus, et vere credimus, quod virtus illius almi corporis ad partes reducti pacem nobis secum vixerit, cum innumeris dudum pressuris oppressi fuimus; sed venerunt nobis omnia bona pariter cum illa, et invariabilis honestas per manus illius, et lætati sumus in omnibus, quoniam antecesserunt

A antecesserunt nos ipsius dignissima merita,

divinitusque
instructa

25 In regno quoque Cypro coram rege tunc vivente et ejus matre domina Eleonora regina, Antiochiæ principe, domino scilicet Jacheto, regis patruo, cum multis aliis regni nobilibus, regisque consiliariis coram stantibus, quandam ex parte visam publicavit revelationem, in qua supradicti omnes cum universo populo de quorundam in ea contentorum emendatione facinorum monebantur: alioquin suum contra eos potentissimus Dominus citissime atque certissime accingeret gladium. Quæ quidem revelatio in septimo libro cap. xviii continetur *g*. Præterea in civitate Neapolitana magnæ compinationis et terroris Christi verba ad se facta, nonnulla quædam secreta minas continentia, clam reginæ contribuit; sed et quædam alia Dei verba super populum ejusdem civitatis, assumpto domino Bernardo archiepiscopo Neapolitano, fratre Nicolao Mesquim Ordinis prædicatorum Sacræ Theologiæ magistro, qui postmodum cardinalis fuit *r*, fratre Francisco Defulano Ordinis Eremitarum S. Augustini, eoque in Theologia magistro cum quibusdam nobilibus civitatis militibus convocatis, per semetipsam magnanimis, intrepida et æmulatrix Dei Famula constanter coram publicavit: et habentur hæc duæ Revelationes lib. vii, cap. xxviii. Ex quibus omnibus et his similibus etsi capi, ligari, cruciari, trucidari, probabiliter titubare potuisset, velut tamen Christi Apostola Dei que Prophetissa cum fiducia et fortitudine mandatam Dei exequatur, et opportuna verba non præcognita, sed in illa hora juxta Evangelium sibi data, cum stare ante reges et præsidis inconcussè loquebatur.

communis:

26 Ad regem namque Suetiæ, eumque cum suis contribulibus monere, in spiritu ire jussa fuit quadam vice, cumque causaretur, se nescire, quid in sermone proferret, audivit: Cum veneris, inquit, ad eos, aperi os tuum, et ego implebo illud; ad regem proinde perveniens, cum non cogitasset, quomodo, aut quid loqueretur, divina tunc verba fuerunt sibi infusa, non solum quæ ad regem pertinebant, verum etiam, quæ de futuris plurima concernebant. Ex divino quoque imperio cuidam abbati *f* magnæ auctoritatis quasi supplicando dixit: Tu, domine Abba, deberes esse speculum Religiosorum, sed tu es caput meretricium; patet hoc in filiis, pro quibus infamaris. Tu pauperum exemplum et distributor indigentium esse tenereris, sed ostendis, te esse de eleemosyna magnum dominum: hoc patet, quia magis inhabitas castrum, quam claustrum. Tu deberes esse doctor et mater fratrum tuorum, sed factus es vitricus et noverca: tu ludis in deliciis et pompa, illi autem afflicti murmurant tota die, ideo nisi correxeris te, deponam te de castris, et cum minimis fratribus non habebis consortium, nec ad patriam tuam, ut credis, redibis.

Suavia ve-
gem ab exi-
gendis ve-
ctigalibus,
oblatis filiis
avocavit,

27 Cum rex Suetiæ ad quandam pecuniæ quantitatem solvendam aretaretur, Non immunis ab ira Dei eris, si hoc feceris, ait illi inclita Mater; sed duos, quos habeo, filios magis accipe, eosque, donec solvere poteris, pone obsides, nec offendas Deum tuum. Tunc ipso die Christus eidem loquebatur dicens: Propter charitatem unius hominis quoque salvatum est regnum, sic propter unius adinventionem et gravamina perdita sunt aliqua regna, sicut exemplum tibi dico de quadam rege: ille enim rex plus confidebat in pe-

cunia, a populo et transeuntibus sub fraude et simulatione justitiæ exacta, quam in me; ideo vitam perdidit, et regnum reliquit in tribulatione, et adinventiones suæ prævæ ductæ sunt ab aliis successoribus in consuetudinem, et quasi in legem, sed si rex confidit in me Deo suo, et communitas regni petitur in auxilium in charitate, tunc ego salvare potens sum, et citius propter charitatem reducere ad pacem. Ideo rex, si prosperare desideret, teneat promissionem suam mecum, et veritatem cum communitate regni, teneatque promissionem suam mecum, et caveat præcipue, ne novas ibi adinventiones et tributa et subtilitates inducat. In difficultatibus vero sequatur consilium timentium Deum, non cupidorum; quia melius est, adversa quædam mundi tolerare, quam scienter contra me et animam suam peccare.

A. BERTHO-
NO.

28 Sciendum autem est, quod in humili Ancilla Christi nonnulli scandalizabantur, nonnulli vero plurimum ædificabantur, et, audita ea, multa faciebant: fuit enim cum Paulo Christi bonus odor; aliis odor mortis in mortem, aliis odor vitæ in vitam, prout dicitur 2 ad Cor. xxi. Nam et plerasque meretrices vel Romæ vel alibi suis sanctis persuasionibus de suo inhonesto lupanaris loco exemit; et castitatis intuitu, ne peccatores reverterentur ad vomitum, in suo proprio hospicio per aliquot tempus habitare secum faciens instruebat, quemadmodum poenitentiam facerent, et viam spiritus recte incederent. Si quas vero spirituali studio minus idoneas conspiceret, connubio tradens sufficienti dote vallabat, quatenus in statu matrimoniali laudabiliter viverent, et ob victus parcimoniam pro status sui congruentia non ruerent.

ad vitam ho-
nestam mere-
trices,

29 Dominus Gometius de Hispania ducatus Spoletani *t*, mediante domino Alphonso, quondam Gyennensi episcopo, beatæ Birgittæ humiliter supplicavit, quatenus pro se orare dignaretur: scire quippe ambiebat, quo in statu magis placere potuisset? Sanctæ itaque Famulæ beneplacitum Dei per orationem in hoc exquirenti ab ea, quæ omnium salutem æmulatur, revelatio facta est, qua de statu et forma vivendi juxta ipsius qualitatem ad plenum informabatur. Hanc revelationem cum vir gaudens Perusii *u* suscepisset, sicut, præfato domino Alphonso præsentem, testatus est, repentino cor * ejus timore Dei transfixo, in alium virum exinde commutatus est adeo, quod de ipso vere dici poterat: Hæc mutatio dexteræ Excelsi: nam ex tunc et deinceps diebus Veneris pane * nigro, Sabbatis albo, ceteris vero diebus gryseo induebatur colore. Porro secretas faciebat poenitentias, vigiliis et orationes, abstinentiis quoque non minimis carnem suam macerabat, sed et pauperum pedes qualibet hebdomada bis personaliter lavando, largas nihilominus eleemosynarum benedictiones eisdem impendebat. Habebat etiam spirituales patres, fratrem scilicet Coribium de Hispania Ordinis Minorum et Andream de Luca eremitam in Monte Spoletano, Magistram vero suam, cujus ope normam vitæ ex altò susceperat, cujusve devotionis auspicio indultam sibi ab ea parvam crucem jugiter deferebat ad collum, nonnisi Matris nomine recensebat.

ad vitam
genus virum
nobilem,

F

u

corde

panis

30 Prior Provincialis regnorum Suetiæ, Da- ad sanctius
ciæ viros

A. BERTHOL-
DO.

oia, et Norwegiæ de Ordine Prædicatorum, as-
sertor verbi Sponsi Christi famam ubique diffu-
sam attraxit de loco, quo tunc erat, ad regnum
usque Suetiæ, ubi sancta degebat Fæmina con-
citus veniebat: si quidem illius adminiculo, quem-
admodum se et sibi subjectos in viam spiritus
haberet dirigere, nosse peroptabat. A qua cæle-
sti traditione usque adeo imbutus est, quod pri-
stino ambitioso multumque pretioso rejecto habi-
tu, vilis et abjecti panni tegumentum assumpserit,
et hoc ipsum in commisso sibi grege perfectit:
nec non quam plura alia ad emendationem ce-
dentia salubriter effecit.

religiosos
adducit,

31 Simile quoddam operatus est Spiritus Dei
per fistulam suam, sanctam videlicet Birgittam,
in fratre Martino de Arragonia æ Ordinis Mino-
rum, qui, cum Cypri reginæ secretarius esset,
et cum alma Vidua in multo labore et ærumna
Jerusalem venisset, pro se Deum orari humiliter
supplicavit, quatenus viam et modum, quibus si-
bi melius placere posset, offenderet, et voluntatem
suam bonam, beneplacentem et perfectam ipsa
sibi reseraret. Beatæ igitur Birgittæ super hoc
oranti Christus apparuit et pulchra nimis revela-
tione sibi (quæ sub XXI cap., VII libri contextitur)
exhibita, qualiter devotissimus Christi servus Fran-
ciscus sacco indutus spiritu religionis Regulam cu-
derit, et qualiter primitivos fratres sanctissimæ
sue conversationis imitatores habuerit, et quo-
modo diabolus Ordinem interea dejecerit, et qua-
liter demum supplicium vel gloria ipsius Ordinis
professoribus repromittatur, patefecit. Hanc
profecto revelationem cum de manu sanctæ Vi-
duæ prænominatus frater suscepisset, et demum
Famagustam y (ubi libros et vasa argentea pec-
uniasque et jocalia cum suis ceteris ornamentis
recondita possidebat) advenisset, dispersit
omnia, et dedit pauperibus, Franciscum pauper-
culum pauper ipse imitatus est in observantia
sanctæ Regulæ exemplum factus ceteris fratribus.

aliquæ

32 Frater quidam conversus monasterii de Al-
vastro sanctæ vitæ tribus annis infirmabatur. In-
quire in Additionibus post caput xxx, lib. VI.
Venit aliquando Famula Dei ad episcopum quen-
dam probatæ vitæ et devotionis, dominum vi-
delicet Hemyngum Aboënsensem episcopum z, etc.
Require ibi. Item cum vice quadam conderet
in convivio eidem episcopo, et sibi delicatis cibis
appositis ipsa uteretur in honorem Dei judica-
batur ad episcopum, cur habens donum tanti spi-
ritus a delicatis cibis non abstineret? Tunc ipsa
nihil sciens de talibus cogitationibus, circiter
vero audivit in spiritu: Dic episcopo: Ego, qui
pastorem implevi spiritu meo, nunquid propter
jejunia sua? Ego sum, qui feci conjugatos
prophetas, qui hoc non promeruerunt. Ego jussi
prophetas, ut adulteram reciperet in conjugem,
nunquid obedivit ipse? Ego loquebar Job ita
bene in felicitatibus suis, sicut quando sedit in
sterquilinio, ideoque ego sum mirabilis, facio si-
ne præcedentibus meritis omnia, quæ mihi pla-
cent.

diversi gene-
ris homini-
bus

33 Episcopus igitur hæc audiens, se ipsum
recognoscens, turbatus animo rogavit pro se
orari. Tunc tertio apparens Mater Dei dixit:
Dic episcopo: Quoniam omnes prædicationes
suas inchoare solet a laude mea, et quia per
judicium suum te judicabat in mensa, etiam
quia illud iudicium charitatis et non invidiæ erat,
ideo charitas meretur consolari; dic ergo ei,

quod ego volo ei esse in matrem, et ejus ani-
mam præsentare Deo, et ego nunc exponam ei,
quod ipse est animal septimum de animalibus
prioribus tibi ostensis, et quod ipse verba Dei
coram regibus et Pontificibus portabit, quemadmo-
dum etiam cap. xxvii, libri vi scribitur. Quidam
magnus dominus, qui die confessus non fuerat,
etc. usque in finem. In sexto quoque libro cap.
Lxxviii dicitur, quod, hospitante Famula Dei ac
pernoctante prope civitatem Lodosiam aa in qua-
dam domo, ubi diabolus aperte loquebatur, et
dabat responsa etc., usque in finem.

34 Itaque sponse plurimi ob sanctitatis de gra-
tiarum sibi a Sponso Christo concessarum dota-
tionem, fama duce, ad eam undique confluentes
pro se orari, vel, si quod dubium forsitan men-
te versabant, celitus enodari per eam postula-
bant. Quibus humiliter annuens aliquot dies, et
si spirituales personæ erant, ipsa interdum die,
elevatis primitus ad cælum manibus, et humi-
libus, quæ cælum penetrant, precibus prius fu-
sis, sciscitantibus se divina præbebat responsa: E
nam, ut de aliis taceam, dominus Urbanus V
per suum eam confessorem adit, et quatenus de
nonnullis conscientiæ suæ dubiis Deum interpel-
laret, requisivit; et si quod cæleste oraculum ob
id perciperet, quantocius innotesceret. Pari modo
Gregorius XI bb arcana quadam dubia mente
pertractans misit ad eam, cui saltem rogando
præcipiebat, quod de et super hujusmodi dubiis
secretorum cognitorem Dominum postularet, sibi
nihilominus, quod in spiritu audiisset, intiman-
do, quod et fecit. Præterea domina Joanna, re-
gina Sicilia, et dominus Bernardus, Neapolita-
nus antistes, sigillatim de quibusdam eam arti-
culis consuluerunt, pro quibus divina obtinuit
revelationes, quæ in septimo libro scribuntur cc.
Sed et Cypri regina Eleonora Famulam Dei, cum
illuc adventasset, ut pro se et filio suo, ac toto
regno apud Regem regum intercederet, supplex
requisivit: quod dum faceret, divina præcepta,
quæ in septimo Revelationum libro continentur,
accepit dd, ac certe de hujusmodi revelationibus
ad requisitionem quam plurimorum sibi factis
cælestes libri ubertim respersi inveniuntur. Pos-
tremo dominus Alphonsus sæpe dictus asserit
se, quam pluries, dum perplexa mente in con-
scientia turbaretur, meruisse per eam celitus de-
clarari.

ANNOTATA.

a In Terram Sanctam profecta est anno 1372:
contigit id adeo sub annum 1356.

b Hoc Virginis deliquium plures negant eruditi.

c Eastland apud Hormann a pag. 738. Dicuntur
autem divinitus S. Birgittæ revelatæ, qua de re
haud aliter sentiendum, quam de ipsismet ejus
revelationibus.

d Revelationes ejus ad Urbanum V, et Gregorium
XI vide lib. 4 Revelationum.

e Liber octavus Revelationum ad imperatores,
reges etc. universim scriptus est. Ad Carolum IV
est revelatio inter Extravagantes. Multa prædi-
cavit Magno, Sueciæ regi, ut dictum est § 8 Com-
mentarii prævii.

f Blancam Sueciæ, Joannam regni Neapolitani,
Eleonoram Cypri reginas. De Blanca vide § 8
Comment. prævii; de Joanna §§ 5, 20 et 23; de
Eleonora vero §§ 22 et 23.

g Liquent

A g *Liquent hæc ex variis Revelationum libris.*

h *Psalmò 39, v. 10 et xi.*

i *Ita ferè Matt. 5, v. xi et xii.*

k *Matt. 10, v. 28.*

l *Italix civitate in ditione ecclesiastica ad lacum Vulsinium.*

m *Dictus fuit Guilielmus Grimoardi ante Pontificatum, quem Avenione, Gallix civitate archiepiscopali in Provincia ad Rhodanum fluvium, obtinuerat anno 1362. Sedem Pontificiam reduxit Romam anno 1367. Sed anno 1370 Adveniente, inquit auctor Vitæ ejus primæ apud Baluzium in Vitis Pontificum Avenionensium col. 390 et seqq., insuper tempore æstivo idem Urbanus recedens de Urbe, vadensque ad Montemflaconis declinavit Viterbium, ubi primum palam et publice manifestavit, se velle redire ad civitatem Avenionensem. Mense Julio ejusdem anni Monte-flaconis existens approbavit Regulam S. Salvatoris a S. Birgitta sibi oblatam, quo pariter tempore ei prædixit hæc (vide lib. 4 Revelat. cap. 138) fore, ut brevi moveretur, si rediret in Gallias, quod, eodem anno nondum elapso, reipsa contigit.*

n *Revelationes illas habes libro mox citato, B capp. 139 et seq.*

o *Vide tit. m supra in Annotatis ad cap. 1.*

p *Ad milites corrigendos, inquit Bertholdus: unde quidem efficitur, S. Birgittam Ordinum militarium, sua ætate existentium, emendationis salutisque fuisse sollicitam: neutiquam autem, militarem Ordinem, quod nonnulli aiunt, abs illa aut in Suecia, aut alibi gentium unquam institutum. Vide dicta 334 Comment. prævii.*

q *Vide § 22 et 23 Comment. prævii.*

r *Anno 1378 sub Urbano VI.*

s *Videtur fuisse hic abbas Farsensis, ut dictum est Comment. prævii. num. 294 et 3 seqq.*

t *Spoleum civitas est ditionis ecclesiasticæ in Umbria ad Tessinum amnem.*

u *Perusia ditionis item Pontificæ civitas est in eadem Umbria.*

x *Guardianus dein Bethleëmitanus ex Waddingo in Annalibus Minorum ad annum 1375, num. 4.*

y *Insulæ Cypri civitatem in Orientali ora, cujus calamitates S. Birgitta prædixit.*

z *Aboa Sueciæ olim civitas sub archiepiscopo Upsalensi: de Henningo vero, ejus loci episcopo, vide dicta num. 53 et seq. Commentarii prævii.*

aa *In Vestro-Gothia, Sueciæ provincia, portum.*

bb *De Revelationibus his Pontificibus a S. Birgitta oblati vide Comment. prævii § 17.*

cc *De gestis S. Birgittæ Neapoli vide §§ 20 et 23 Comment. prævii.*

dd *De iis vero, quæ in Cypro gessit, vide §§ 22 et seqq.*

A. BESTHO-
DO.

CAPUT III.

De operibus pietatis et patientia in adversis.

Fervebat equidem Sponsa Christi charitate divina, qua proximo non solum beate vivere anxie procurabat, verum etiam presentis hujus ærumnose vitæ subdita nunc opera in eam exercendo, studiose impendebat, et viscerosæ charitatis brachiis filios amplexans compassionis eos atque internæ affectionis sinu dulciter confovebat. Considerans semitas domus suæ, ne panem comederet otiosa, manus suas aperuit inopi, et palmas suas extendit ad pauperem. Ut enim verbis Bonifacii a utar, inexhaustæ charitatis officia erga egentes, infirmas, miserabilesque personas propter amorem Creatoris exercuit indefesse. Nam, marito adhuc suo superstitè, duodecim pauperes consuevit die qualibet propria in domo cibare, illis inserviens et necessaria subministrans. Et quinta seriæ memoræ cœnæ Domini lavit pedes eorum, de propria quoque facultate plura hospitalia in partibus suæ originis et specialiter unum in villa sua de Ulphason reparavit, pauperesque et infirmos in illis degentes pia, benigna, misericors et sedula ministratrix, quasi omni die ministravit, eorumque ulcera absque horrore et fastidio attractando lavit, ligavit, fovitque.

36 Sed et suas secum filias c deducendo, sicut aquila provocans ad volandum pullos suos et super eos volitans, verbo atque exemplo idipsum facere docebat. Quibusdam vero se redarguentibus, quod tales ac tantas puellas, facie pulchras, prosapia illustres, ætate tenellas illic conveniret, ubi præ languoribus, languidorumque factoribus facile commaculati possent, amore fervens charitatis, prudenter, constanterque aiebat: Quid mihi molesti estis, quid pro meis zelatis filiabus, in sua juventute meas a me discere natas, qualiter Deo et pauperibus devote deserviant? Quia non potest, qui Deo famulatur, illorum contaminari languoribus, quibus propter Deum fideliter deservit. Multos insuper pauperes annuatim vestiebat. Pleasque etiam tam religiosas, quam sæculares personas in diversis regni partibus suis eleemosynis copiosius relevabat. Virgines denique quam plurimas sublevans, alias viris, alias vero Deo suo spirituali connubio copulabat, istas nihilominus et illas sufficienter dotando, et, ut breviter dicam, omnibus afflictis, pauperibus et captivis, orphanis et pupillis exhibuit se quasi matrem.

37 Romam deinde veniens d, licet peregrina esset, et ob nimiam partium distantiam penuriis quoque exposita, copiosam quippe secum habens familiam, largas pauperibus impendit eleemosynas, largiores autem dudum impendisset, nisi patris sui spiritualis arbitrio tentata fuisset; et ut Deo liberius vacare, Sponsumque suum pauper ipsa imitari posset, ærarium suum præceptori commisit, viro utique prudenti, maturo, multumque spirituali e, cui fortius domus suæ regimine derelicto, velut una

Pauperum

F

curam
maximam

F

habuit,
d

ex

A. *Bartholomæus*
no.
* sive

* obsoleta

non sine
proprie
etiam ege-
statis peri-
culo:

sed nec Deo
vicissim

g

ex ancillis, aut quævis alia pauperula sui* pro se sive pro aliis subveniendis et alendis, ac si non ipsius quæque essent, sed illius, cum timore et tremore vitæ necessaria humiliter postulabat. Et si quoque petita negabantur, omni cum mititate repulsam accipiebat. Interdum vero suboleta* ferrens calceamenta, nova cæteris procurabat. Romæ siquidem, ut dictum est, commorando puellam quandam facultate inopem, sed venustate decoram et exinde vel animæ vel corporis perditioni propinquam, honorifice nuptui tradidit, dotavitque sufficienter.

38 Cum adhuc quadam vice esset prope Lodoviciam in regno Suetiæ, unus de familia inops et pauper, qui desponsatæ filiæ nuptias facere disponebat, sed multa compressus inopia non valebat, accurrens rogavit sibi inferri: quæ dispensatore domus suæ accersito quantam in promptu haberet pecuniam, inquisivit. Computata vero numismatum quantitate, Da, inquit, pauperi huic partem tertiam, quatenus filia ipsius consolata oret pro nobis. Ingressus vero civitatem, catervam ad januam invenit hospitii, quibus, ut erat misericors, mi-

B serata jussit agapem impertiri: respondens autem villicus ejus dixit: Nullo modo sufficere ad solvendam in hospitio pecuniam, quam habebat, nisi reciperet ab alio mutuam, adjiciens: Quomodo tam largiter vestras effunditis pecunias? Magnæ quippe perfectionis est sua indigentibus erogare, et pro se ab aliis mutuum recipere vel mendicare. Ad quem illa: Demus, inquit, cum habemus, quia benignus, largus est nobis Dator, cum indigemus; istis enim pauperibus ego servata sum, quia aliud solatium non habent, ego autem in necessitatibus meis relinquo me voluntati Dei.

39 Audientibus eis Missam in ecclesia, voce desuper lapsa, audivit: Filia mea est sicut illa, quæ tam ferventer ad Sponsum vocantem properat, quæ patrem, matremque et omnia, quæ habet, obliviscitur, donec, quem querit, inveniat; quid ergo facturus est Sponsus? mittet utique servos, et omnia, quæ Sponsæ sunt, post eam venire faciet. Sic propter tuam charitatem tibi tuisque providemus; nam sicut charitas me in

C Virginis uterum ineffabiliter introduxit, sic charitas hominis introduxit Deum in animam ejus. Ideo præparemus vestes, antequam veniat Puer, ordinemus, antequam veniat habitator, seminemus fructum, ut gaudeamus in messem. Hinc est, quod Zelatrix Dei et proximi egestatem sæpius incurrerat, et cum suis pedissequis penuriam patiens aliorum ope relevari indigebat. Verum, cum de illo felici itinere Hierosolymitano Romam repedaret, g, regina Joanna certam sibi pecuniæ quantitatem in Neapolitana civitate in subsidium ex compassione transmisit. Dubitanti vero ex scrupulo conscientie, utrum tale munus deberet admittere, Christus apprensus sibi dixit: O fatua! Nunquid pro amicitia reddenda est inimicitia, aut pro bono reddendum est malum, aut in frigido vase rependa est nix, ut plus frigescat? Ideo dico, quod quamvis regina ex frigido corde tibi dedit, quod obtulit, tamen cum charitate et reverentia suscipiendum est a te, et orandum pro ea, ut ad divinum calorem valeat pervenire: quia scriptum est, aliorum abundantia suppleat pauperum defectus, et nulla bona opera coram Deo erunt in oblivione.

40 Item cum semel in peregrinatione, propriis pecuniis expositis, præ inopia anxietur pro familia, ille potius amore sua largiendo alienis indigebat, oranti dixit: Quamvis mundus meus sit, et omnibus omnia dare possim, tamen, quod offertur ex cordis charitate, acceptius est mihi, et ego etiam libentius ea exigo, quæ proprie mea sunt. Nunc autem, quod bona vestra expenditis hilariter pro honore meo, ideo tempore necessitatis vestræ debetis accipere de meo. Fac ergo, dic archiepiscopo h istius civitatis sic: Sicut omnes ecclesiæ meæ sunt, ita omnes eleemosynæ meæ sunt: da mihi ergo in amicis meis de his, quæ mea sunt, quia licet acceptum sit mihi erigere muros ecclesiarum; æque tamen in hac parte acceptum est mihi juvare indigentes amicos meos, qui meo amore bona sua exposuerunt. Recordare ergo, quod Eliam ad pauperem viduam destinavi, quem prius per corvos paveram: non quod eo tempore alii vidua ditiores non erant, vel quia sine vidua prophetam, qui xi diebus impastus sustinuerat, absque alimoniis sustentare non poteram, sed hoc feci, quia de charitate viduæ volui experimentum sumere, quam ego, scrutans E corda et renes Deus, bene noveram, sed ut aliis feret manifesta. Tu ergo, qui Pater es et dominus Viduæ, benefac viduis de meis, quæ quamvis ego sine te possum omnia, et tu sine me nihil, volo tamen iterum charitatem tuam in eis contemplari.

41 Scriptum est in Evangelio, quia semen, quod cecidit in terram bonam, ortum fecit fructum centuplum, et quali modo hoc factum sit, ibidem declaratur, cum dicitur: Et fructum afferunt in patientia. Semen est Verbum Dei (hic Prophetisæ mirabiliter electæ multipliciter factum) quod in hanc terram nostram per gratiam cadens, radices quidem misit per humilitatem, crevit, ac se dilatavit per charitatem, et demum in patientia fructum suum dedit, quia nimirum in patientia possidebit animam suam. Siquidem quieta et pacifica sine querela vivens, ad omnes patiens erat, et quamvis famulantium sibi defectus, ut fieri assolet, inconcussa toleraret, debito tamen modo et tempore cum discretione atque modestia excessus corrigendo, nequaquam Deum suum a quoquam F eorum notabiliter offendi sinebat. Quanta nempe fortitudine animi mala cuncta Deum jugiter laudando exceperit, Bonifacius Papa prædictus in suis Epistolis innotescit, cum dicit: Admirabilis patientia viguit in ea, ut infirmitates proprii corporis, injurias illatas, mariti et Caroli filii mortem i, et adversa quæque toleraret patientissime sine murmure, sine querela semper in cunctis cum humilitate submississima Deum benedicens. Sed ne leviter vel frustra Pastor Ecclesiæ Sponsam illius, qui est Pastor bonus et verus, quique animam suam posuit pro ovibus suis, de patientiæ præconio extulisse videatur, cuncta, quæ dixit, manifestissimis libet declarare impassibilitatis* exemplis.

42 Porro ut ab injuriarum toleratione exordiar, dum Magnus rex Suetiæ k, qui a juventute sua devotus extitit, et inter homines laudabiliter vixit, ut opinionis ipsius rumorem hauserit, ad se autem plures vocans in his, quæ Dei erant, suis libenter innitebatur consiliis. Quamobrem plerique regni satrapæ invadebant ei, sortilegam ipsam, seductricemque aulam* aulam acclamando

defuit ipsius cura.

k

E

Mira patientia

F

* i.e. summe patientiæ calamitas

* aula

A acclamando minabantur. His autem liberi auditis contra profanos illos detractores insurgere voluerunt, nisi quod flexo illa genu deprecando dicebat : Nihil, obsecro, mei filii, moliamini in eos; testem etenim invoco Deum, quod patior* quibusvis maledicorum oblocutionibus, derisionibusque attractari, quam regis vel reginae diademate, quoad vixero, decorari : sinite illos, caeci sunt, et duces caecorum.

* supple :
magis

injuriisque
l

43 In civitate Stockholms *l* regni Suetiae miles quidam de nobilibus, comes nuncupatus, cum vidisset regem Magnum sanctis ipsius monitis ad meliorem vitam fore conversurum, nec ab illo se sicut heri et nudius tertius fuisse susceptum, nimio succensus furore, dum quandam beata Birgitta transiret viam, utique angustam, aquam super eam fudit de fenestra; sed ipsa patientissime ferens injuriam, Magistri illius memor, qui pro persequentibus et calumniantibus dixit esse orandum, in haec prorumpit verba : Dignum et justum est, ut ego talia perferam; veruntamen parcat illi Deus, et non reddat illi in futuro seculo. Oranti vero ipsa die Christus dixit : Quia miles ille, qui tibi injuriam fecit, super te aquam fundendo sanguinem sinit, terram desiderat, audacter contra me loquitur : ideo caveat sibi, ne in sanguine moriatur. Quod cum germanus beatae Birgittae *m* illi retulisset, Ad somnia, inquit, ego non attendo. Deus est misericors et nullum damnat. Paucis vero elapso tempore, sanguine fluente de naribus, in suo sanguine juxta verbum Domini vitam finivit.

B

m

non raro
n

44 In civitate Arbuga *n* regni praetaxati alius quidam miles admodum potens et apud regem insigniter pollens, cum non auderet generosae Viduae personaliter obloqui, alium substituit, qui delictum oris sui sermone labiorum suorum adimpleret : consedente itaque illa quibusdam magnatibus in mensa, profanus ille ingrediens, et se ebrium simulans dixit : O Domina, nimis somnias, nimis vigilas, expedit tibi plus bibere, et plus dormire. Nunquam reliquit Deus religiosas personas, et cum superbis loquitur : scilicet vanum est verbis tuis fidem attribuere. Hujusmodi verbis concitati, qui aderant, de contumelioso viro vindictam capere satagebant.

C Tunc illa sanctum imitata Davidem, cum a Semel malediceretur, Sinite illum, inquit; Deus enim misit eum; ego quidem, cum in tota vita mea propriam quaesierim laudem, et Deum meum blasphemaverim, cur modo non audiam justitiam o meam? Veritatem enim locutus est. His et hujusmodi verbis non parvipendendis suos pacavit aemulatores, et ab ultricibus manibus suum eripuit contemptorem; compunctus autem in his verbis homo occultam coram omnibus detexit veritatem.

ubi illatas,

45 Item in eodem regno alius quidam satis strenuus, regio, quod exequatur, destitutus officio, quod nimis communitatem opprimebat, cum omnipotentis Dei Famulae non modicum detraxisset, eo quod tale regi consilium dederat, quatenus sui regni terras, civitatesque peragrando procuraret justitiam, dicens, quod propter justitiae defectum regnum fuerat afflictum; nec mali in eam aliquid attentare, quam detrahendo difamare, praesumeret; die quadam, cum regi una cum multis aliis nobilioribus et magnatibus quodam in castro illa assisteret, simulans hic a circumstantibus se quasi compressum, tam valide in eam impedit, quod nisi aliorum mani-

bus suffulta fuisset, in terram forsitan corruisset. Hoc autem rex intuens, et malitiam facti in homine cognoscens acriter eum increpare cepit. Tunc imitanda Mulier bonitatis memor, flexis coram rege poplitibus, veniam injuriatori suo impetravit, et, ut melius potuit, sacrilegum excusavit, qui quidem miles iratus descendens de castro post triginta dies mortuus est, confitens aperte, in dominam Birgittam peccasse.

A. BERTHOLD.

46 Quam vero aequanimiter, imo et hilariter suorum decessum liberorum pertulerit, sequentia demonstrabunt. Nam dum ad sanctum iret Sepulchrum, dominus Carolus major filius, sibi que magis dilectus, in Neapolitana civitate quievit in pace *p*. Quo moriente, cum animae recommendationem clerici legerent, ipsa proprius assistens nec de loco surrexit, nec lacrymas fudit, nec, ut moris est, gestus ullos dolorum fecit. Quin potius, elevatis ad caelum manibus, benedicebat Deum ex corde, regratiando ei, et suae se voluntati totaliter conformando. Demum etsi regina Joanna cum plerisque nobilissimis, regni quoque proceres cum tota fere civitate dolentes, et flentes, comitarentur eandem, funus ad ecclesiam sanctae Crucis monialium *q* sequentes, sicis tunc oculis perseverans, talia secum, omnibus stupentibus, verba mussitabat : Vade, vade, fili, mi, peregrine a Deo, et a me matre tua benedice, vade, inquam, ad eum, qui te vocavit, et pretioso sanguine suo redemit. Et, quemadmodum dominus Elzearius S. Sabinae presbiter cardinalis *r* testando asseruit, qui hoc ipsum, quod adjicio, sua illustri domina, domina Francisca comitissa de Anguana *s* referente, didicerat; cum ipsa ejus genitrix beatam Birgittam in exequiis filii quasi mentis in excessu suspensam conspiceret, interrogavit : Si multum de extincto filio doleret? Cui illa : Si certissime, inquit, scirem; quod filius meus universo orbi dominari deberet, equidem nollem, quod ad istius miserabilis vitae calamitatem iterato rediret.

filiorum suorum Caroli

p

E

q

r

s

47 Ingeburgis sanctimonialis *l*, filia sanctissimae Matris, una dierum mortua nuntiabatur; tunc ipsa exhilarata nimis multoque repleta gaudio, O, inquit, mi Domine Jesu Christe! O amor meus! benedictus sis tu, quia vocasti eam, antequam aërumosi hujus mundi laqueis irretiretur; surgensque protinus, oratorium ingressa *, ubi in lacrymas resoluta, gemitibus atque suspiriis insistebat : ab his quoque, qui foris erant, audiebatur : dicebant autem, Ecce filiam deplorat. Cui Christus apparens dixit : Mulier, quid ploras? Licet enim omnia sciam, tamen, te loquente, cognoscam. Quae respondit : O Domine, non ploro, quia filia mea mortua est, imo gaudeo; quia si diutius vixisset, majorem coram te rationem reddere habuisset : sed hinc mei luctus causa gignitur, quia juxta mandata tua eam non instruxi et quia exempla superbiae sibi prae-bui, et remissius illam delinquentem correxi. Cui Christus, Omnis, inquit, Mater, quae ex eo plorat, quod filia sua offendit Deum, et juxta meliorem conscientiam suam instruxerit eam, illa est vere mater; vera, inquam, charitatis et lacrymarum mater; et filia ejus est filia Dei propter matrem. Illa vero mater, quae gaudet, quod filia ejus secundum mundum se gerere novit, de moribus ejus non curans, dummodo exaltari a mundo et honorari *, illa non est vera mater,

et Ingeburgis mortem,

* est

* supple :
eam videat

A. BERTHO-

do.

morbos.

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

ter, sed noveſca. Ideo propter charitatem et bonam voluntatem tuam filia tua tranſiet per compendium ad coronam gloriae.

48 Et quid de proprii corporis anguſtiis eloquar, cum libenter in ſuis infirmitatibus cum Apoſtolo gloriaretur, ut virtus Chriſti in ea habitaret? Nam virtus in infirmitate perficitur. Præter hoc quoque, cum adhuc in ſancta civitate Jeruſalem *u* degeret, febrim et ſtomachi cepit valetudine grandi infirmari, de qua et Romæ poſt annum defuncta eſt *x*: In qua quidem valetudine ſive navigans, ſive terræ applicans tam patienter ſe habebat, quod verbum aliquod queruloſum ab ea nunquam auditum eſt. Quin imo Redemptorem omnium ac ſuum præclariffimum Sponſum, quia ſuarum poſonarum eam participem fecerat, cum gratiarum actione ſemper et ubique collaudabat. Et, ſi quando in mari adhuc fluctuanti cibaria ac quævis neceſſaria deſſe videbantur, dolentibus cæteris, et ſibi referentibus reſpondebat: Nequaquam conſtremini, quia tanta ac tot bona a Deo recepi, quod ſi omnia B corporis mei membra contererentur, etiam non eſſet condolendum: ſed nec ſunt condignæ paſſiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. Non enim ſurda aure acceperat, quod quendam Sanctum referentem audierat, qui in vi lib. Revelationum cap. xvi ſic loquebatur Sponſæ dicens: Si pro qualibet hora, qua in mundo vixi, unam mortem pro Deo ſuſtinuiſſem, ſi ſemper iterum revixiſſem, nunquam per hoc plene poſſem regratiari Deo pro charitate ſua, quia laus ejus nunquam recedit ab ore meo, gaudium nunquam exit ab anima mea, gloria et honor nunquam fraudatur a viſu meo, exultatio nunquam abeſt ab auditu meo.

rerum suarum facturam.

y

z

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

et naufragii periculum patienti, gratoque in Deum animo tulit.

bb

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

"

batione ad littus ſalva pervenit. Sed nec quicum eorum, qui ſecum in galea erant, meritis ipſius et precibus, ſancto hoc ſibi revelante ſpiritu, ſubmerſus eſt. Dixerat enim ei: Ne timeas, quia nullus de galea hac in isto morietur naufragio. Quod verbum illico nate ſuæ, Domine ſcilicet Catharinæ, ſolatiando manifeſtavit: ait enim dominus Alphoſus, quod, ab interitu liberata, exhilarata non modicum, ad cælum manus levans ex intimis medullis Deo gratias referebat; requisita autem ab eo, quare ſic faceret, aut qualis in ejus mente ſe tunc cogitatus verſaret? Reſpondit: Quantum, o fili, regratiari Deo teneor, qui me dignam fecit pro ipſius amore aliquid mali perpeti! Ideo nunc gratias refero ſibi, quod tribulationem iſtam nobis permiſit fieri.

ANNOTATA.

a Ita ſere Bonifacius in Bulla Canonizationis. Vide num. 423 Comment. prævii.

b Sita forte in Nericia, cujus Ulpho, maritus ejus, legifer erat.

c Vide de his dicta § 6 Comment. prævii.

d Eo venit anno 1346.

e Petro. Vastenensi dein confessori.

f Vide Annotata in cap. 2 litt. aa.

g De itinere Hierosolymitano vide dicta §§ 22 et binis ſeqq. Commentarii prævii. Roma diſceſſit anno 1372, quo etiam, aut ſub principium ſeqq. eodem rediit.

h Bernardo.

i Obit Ulpho maritus ejus anno 1344 die 12 Februarii in monaſterio Alvaſtrenſi factus monachus, verosimiliter Cisterciensis, ex num. 140 et ſeqq. Carolus, ejus filius, obiit Neapoli anno 1372, cum una cum matre Hierosolymam tenderet, ac proin non in bello ſacro, ut aiunt nonnulli. Vide de illo dicta Comment. præv. num. 68 et aliquot ſeqq.

k S. Birgittæ conſanguineus, de quo plura § 8 Comment. præv.

l Uplandix, Sueciæque caput, et regum Suecorum modo ſedes eſt.

m Fratres Birgittæ habuit Petrum, Benedictum et Iſraëlem, de quibus vide num. 39 Comment. prævii.

n Situm id oppidum eſt in Veſtmania, Sueciæ provincia.

o Seu quod de ſe digne dici præ humilitate credebatur.

p Anno 1372, ut dictum eſt hic litt. i.

q S. Franciſci, quarum quidem monaſterium (nam eccleſia jam ante exſtabat) anno 1338 a Sanctia regina Siciliæ condi ceptum eſt, ſed anno 1443 converſum in uſum Minoritarum, qui ex ærario regio alebantur: Nunc vero, inquit Waddingus ad annum 1338 num. 22, illud inhabitat numerosa multitudo fratrum ſtrictioris obſervantiæ, qui ex oſtiaria mendicitate quotidie ſibi victum acquirunt.

r Cognomento de Sabrano, Guilielmi, S. Elzearii (de quo in Opere noſtro ad diem 27 Septembris actum eſt) Ariani in Apulia comitis, fratris et heredis filius, a S. Birgitta, ut lib. 7 Revelationum cap. 5 videre eſt, ad ſanctiorem vitam traductus. Cardinalium cætu adſcriptus fuit ab Urbano VI anno 1378: idem Urbani VI jūſſu S. Birgittæ Conſtitutiones examinavit et approbavit, ut liquet ex Urbani Bulla: His, quæ pro divini cultus augmēto etc., data anno 1379, tertio

A *tertio die Decembris : verum in hac Cardinalis presbyter S. Balbinæ, non Sabinae, vocatus, uti et ab Ughello tom. 6 Italiae sacræ, ubi de episcopis Teatinis col 746, a Contelorio et ab Oldoino.*

f *Francisca de Celano vocatur ab Ughello mox laudato.*

t *In Risabergensi monasterio Ordinis Cisterciensis in Nericia : vide § 6 Comment. prævii, ubi etiam de reliquis S. Birgittæ siliabus, Meretta, Cæcilia, et S. Catharina est actum.*

u *Vide dicta lit. g hic.*

x *Anno 1373 die 23 Julii. Videsis supra Annotata in cap. 3 Vitæ S. Birgittæ a Birgero, Upsalensi archiepiscopo, scriptæ, litt. mm.*

y *Inter annum 1344 et 1346.*

z *Hæc villa aliunde mihi haud nota est.*

aa *Petro, Vastenensi confessore, de quo supra.*

bb *Giennensis primum episcopus, dein eremita.*

CAPUT IV.

B *De obedientia ejus erga Patres spirituales, modo spiritualiter vivendi, et peregrinationibus sacris.*

E directo-
rum stu-
dium

Spiritualibus suis patribus a tam humiliter defuit, tam officiose servivit, tam prompte obediit, tamque perfecte propriam a se voluntatem abdicavit, quod vix admittit credulitas; quod non solum domum egredi sine licentia, vel quidquam aliud quamvis minimum facere * præsumebat; imo, quod mirum valde est, sanctuaria Romæ visitans, nec oculos quidem de terra levare, seu quemquam respicere presumebat. Cum enim ad stationes Romæ cæterasque pergeret devotiones, demisso capite incedebat, ne, si in exterioribus sensus occuparentur corporis, ab interiori mens custodia cohibeatur. Visiones quippe divinas et revelationes, quas habebat, cogitationes, inspirationes, tentationes spiritualibus

C patribus referebat : illud tenens, illud respuens, illud quoque semper prospiciens, quod ipsi præcipiebant, prohibebant, et consulebant. Habebat duos seniores, maturos, virgines, atque expertos patres spirituales, qui usque ad ipsius obitum eam secuti sunt, quorum unus monachus et Prior Cisterciensis religiosissimus erat; alter vero presbyter quidam secularis de Suetia venerabilis et sanctissimæ vitæ, dominus Petrus nuncupatus *b*, qui omnem beatæ Birgittæ domum regebat, ipsam cum filia Grammaticam et cantum, Christo jubente, docebat et in virtutum via paternalibus correptionibus virtuose educando utrasque edocebat. Silentium insuper, orationes et temporum ordinationes primarias, et vigiliis cunctaque alia de consilio et licentia patrum observabat et faciebat; eorum nihilominus jussionibus quantumcunque arduis, propriæ voluntati contrariis, illico et sponte et semper obtemperando.

Jussu mitem-
que,

52 Unde, cum adhuc in partibus suæ originis resideret, in monasterio Alvastræ gravem incurrit infirmitatem adeo, quod nullo modo curari eam pos-

Octobris Tomus IV.

se, medici assererent, nisi balneorum uteretur admiculo; quod, ut audivit, ægre tulit, tum quia abstinere a talibus jam statuerat, tum quia, sublato conjuge, inconveniens sibi dissolvi delictis judicaret. At vero magister Mathias *c*, tunc confessor suus et pater, hoc audito, dixit: In virtute tibi sanctæ obedientiæ præcipio, quod, quidquid a medicis consultum tibi fuerit, incunctanter facias, ut et tu corporis sanitate læteris, et per te cæteri animarum salutem consequantur. Cui illa, O mi Pater! inquit, si simpliciter mihi, fac, dixisses; fecissem utique, quanto magis, quia auctoritate tanta jubendo mandasti: num in anima mea summe gaudeo, quod vestri obedientiam sine remorsu conscientiæ habeo pro obedientia; quippe cuncta quantumvis difficilia admittere, insuper et mortem subire parata sum.

53 Die autem secunda post hoc oranti sibi Christum apparuit, dixitque: Scias, quod illi, qui videbantur spirituales in veteri lege, vocabantur Pharisæi, qui habebant tria: lavabant autem se jugiter, ut viderentur mundi; jejunabant, et orabant in aperto, ut vocarentur sancti; docebant et præcipiebant multa, quæ ipsi minime faciebant: sed modicum profuit eis apud Deum, quia intentio eorum erat corrupta et anima immunda. Ergo sicut non profuit animæ lotio carnis sine munditia conscientiæ, sic nec obest animæ mundæ lotio carnis, dummodo fiat ex compassione et absque delectatione. Ideo plus placuit, mihi, quod obedisti magistro tuo contra velle tuum, quam si tuam secuta fuisses voluntatem contra præceptum ejus. Nam multi electorum meorum fuerunt, qui non carnales medicinas habuerunt, et placuerunt mihi: alii vero secundum dispositionem temporum et locorum ac infirmitatum diversarum adhibuerunt sibi medicamenta, nec propterea displicuerunt mihi; ideo obedientia illa, quæ nihil habet de propria voluntate, plus mihi placet, quam sacrificium magnum.

54 Item cum sobrietatis amore et poenitentia zelo, nec non illius amarissimi potus patientis Christi contemplatione extra horam bibere recusaret; accidit quadam vice, tantam eam sitim perferre, quod vix posset verba formare: hoc agnito, supradictus magister jussit eam potum sumere; et, quanquam non modicum sibi difficile contra priorem venire consuetudinem videretur, tamen absque mora paternæ parens jussioni audivit in spiritu; Quid times mutare vitam? Nunquid bonorum tuorum ego, aut meritis tuis cælum intrabis? Obedias ergo magistro tuo; ipse enim expertus est conflictum duorum spirituum, scilicet veritatis et illusionis. Nam, etiamsi decies comederes et biberes in die propter obedientiam, tibi non imputabitur.

55 Refert Prior de Alvastro, quod dum ipse quadam die librum, qui "Speculum virginum" prænotatur, in quo peregrinus monachus cum Theodora virgine de omnibus disputat virtutibus, coram illa legeret, se vidente, beatæ Birgittæ in spiritu rapta, ad se autem conversa, dixit: Audivi nunc in spiritu vocem mihi dicentem: quod virginitas meretur coronam, viduitas appropinquetur Deo, conjugium non excludat a cælo, et obedientia omnes introducit ad gloriam. Præfert etiam Maria virtutem obedientiæ lib. iv Revelationum cap. xxvi sub exemplo duorum hominum, dicens ad Birgittam: Ecce, si videris duos homines, alius est sub obedientia, alius in

A. BERTHO-
DO.

etiam ob hoc
a Christo
laudata,

tota pependit

ex amore
obedientiæ.

A. BERTHOL-
DO.

libera potestate : si ille, qui liber est, jejunet, simplicem habebit mercedem : sed si is, qui sub obedientia est, comedat illa die carnes secundum instituta Regulæ suæ, et propter obedientiam, attamen libentius jejunaret, si non obsisteret, obedientia, iste habebit duplicem mercedem, unam propter obedientiam, aliam propter dilationem desiderii sui, et non impletionem suæ voluntatis.

Tum in
Suetia,

d
* an. famu-
latam esse
cognovi ?

56 Ut ea, quæ sunt cæsaris cæsari, et quæ sunt Dei Deo, juxta verbum Evangelicum Christi Discipula redderet, quod similiter Salomon dicit : Omnia tempus habent sub sole *d.* Taliter enim ordinarie Creatori suo famulose * cognovi. Etenim postquam suæ originis partibus vale fecisset, conjuge de medio sublato, omnia reliquit temporalia, et omnem pompam seculi a se penitus abdicavit in monasterio S. Mariæ de Alvastro (ubi suum inhumaverat complicem *e*) humilii in veste Deo deserviens die qualibet per veram cordis contritionem et humilem oris confessionem peccata sua diluebat; et si forte aliquod verbum asperum vel inane contra aliquem emendabat, non semel duntaxat, sed pluries; in nocte ad orandum surgebat, et in galli cantu ex toto, et donec Prima esset decantata, in ecclesia consistebat. Cum vero præ frigoris intensitate adibat astuarium, partem Psalterii recitabat, quam diu inibi morabatur. Dein ad ecclesiam remeans usque ad prandium moram traxit orando, horasque canonicas audiendo. Post prandium vero orationem repetens operi manuum pro cultu divino sedula, devotaque insistebat : nec opus aliud, quam pium quoque, exercebat. In vigiliis ad ecclesiam repedabat, domum sero reversura, ubi, cæna sumpta, si sumenda erat, negotiisque expeditis, legebat Completorium, nemini usque ad mane verbum faciendo.

tum Romæ
f

57 Postquam autem Romam deveniret *f*, tali eam modo vixisse, perlego. In mane siquidem post vigiliis, orationesque nocturnas, antequam domum egrederetur, contrito et humiliato corde (quod Deus non despicit) Confessionem devotissime faciebat; et in aurora domum egressa, visitabat sanctuaria : circa horam nonam, quia C similiter corporeæ necessitati annuere oportebat, domum reversura *; reversa ergo consedebat ad mensam, normam illam, quam sibi constituerat, observando : fecerat quippe ordinationem quandam sanctam, sub qua viveret, et in mensa staret; quam semper præ oculis habens coram se poni faciebat, si in cibo, potu, locutioneve quovis modo eam transgredi contigisset. Tertio omni vice Redemptoris sui passionem memorabat in mensa : in principio scilicet, antequam eibum sumeret, in medio et in fine. Quod revera etsi confessores ipsius secretius noscerent, quorundam tamen exteriorum editione signorum, uti complosis manibus, respiratione, in cælum sublatis oculis, palmas sursum attollendo, et his similibus liquido perpendebant. Nonnunquam vero interim mens ipsius in tantum caelestium contemplatione levabatur, quod, quamvis ibidem corporaliter degeret, et sensibus tamen corporis rapta, nihil ex his, quæ tunc ibi agebantur, donec ad se rediret, penitus advertabat.

* an rever-
tebatur ?

58 Silentium præterea, dum cibum sumeret, sollicitè observabat, magisque intenta erat lectio-

ni animam saginanti, quam escæ corpus reficenti. Cæterum de mensa surgens, cameram vel capellam introibat per spatium aliquod oratura : deinde vero usque ad Vesperas in aliquo pio opere corporaliter se exercebat : post vero ibat ad S. Petrum vel aliquam stationem : unde rediens, si jejunii dies non erat, dicebat primo Completorium, cæterasque orationes persolvebat, tunc demum cænatura. Si vero jejunium agebat, collatione facta cum confessoribus et filia *g*, orationes suas et laudes Deo decantabat : quibus finitis, in camera cum filia se recipiens omni custodia usque in diem alium silentium observabat. In die quoque sequenti ante prandium per quatuor horas silentium continuando vacabat orationibus, post prandium nihilominus, una duntaxat excepta hora, quam ad loquendum consolatoria, et honesta verba familiæ condescendendo deputaverat, diem integrum in silentio transigebat.

59 Tam multas, tamque longinquas devotione calens Christi Sponsa peregrinationes fecerat, quod bene merito in admirationem vertat audientes. Nam cum marito suo adhuc superstite, quem sanctis non parum oblectabat monitis et exemplis; cum aliquibus etiam aliis sibi familiaribus clericis atque laicis devotionis causa ecclesiam S. Jacobi in Galitia *h* devotè visitavit *i*, Coloniamque sacras trium Magorum visere reliquias *k* adiit, nec non ad Aquisgranum, ubi B. V. Mariæ reliquiæ *l* conduntur, visitavit. Præterea corpus S. Mariæ Magdalene, quod in S. Maximino *m* venerabiliter asservatur. Item reliquias S. Marthæ, quæ in Terascona *n* condita sunt. Item corpora Apostolorum Thomæ et Andree, quæ infra limites regni Siciliae *o* plebs fidelis digna veneratur honorificentia. Ecclesiam quoque S. Nicolai de Baro *p*, et S. Angeli de monte Gargano *q*. Corpora insuper eximiorum Doctorum Ambrosii et Augustini *r* nullatenus censuit invisa præterire. Sed et B. Francisci limina, cum multis ad equitandum equos habere potuisset, propriis innixa gressibus de Roma transiens usque ad Assisium *s*, humilem Deo et Sanctis ejus exhibendo famulatum, cum non modico adiit labore. De hoc vide lib. VII cap. III.

60 Ex magna quoque, qua ad sanctum Olavum regem *t* devotione afficiebatur, cum adhuc in Suetia foret, ad Norwegiæ regnum per dictas xxx, quanquam et pro nunc plures utique haberet equos, quos ascendere potuisset, per pedes deambulavit, ut illius sanctissimum corpus adoraret. Romam vero incolens, quandiu ibidem moram traxit, quantumlibet intensi vigerent calores et frigora, pluvieque essent, et viæ lutosæ, stationes et sanctuaria peditando indefesse requirebat : ex quo adeo interdum vexabatur, quod pene deficere videbatur; unde si quandoque a locorum devotorum frequentia quomodolibet impedita devotioni suæ satisfacere minime potuisset, non sine ingenti hoc mentis angore ferebat. Hinc est, quod in VI libro Mater Dei sibi loquebatur dicens : Cur sic turbaris, filia? Respondit illa : Quia, Domina, non visito loca ista, quæ sunt in Roma : Et Mater; Permittitur tibi, inquit, visitare loca ista cum humilitate et devotione reverenter : quia in hac Roma majores sunt indulgentiæ, quam homines credere possint, quas Sancti Dei glorioso sanguine suo et precibus a Filio meo impetrare meruerunt

certam stabi-
lemque vita-
modum te-
nuat,

variasque
interdum

E

I

h

k

l

m

n

o

p

q

r

peregrinatio-
nes sacras

t

F

A meruerunt. Veruntamen, Filia, non dimittas propter hoc scholas tuas in Grammatica, nec patris tui spiritualis sanctam obedientiam.

instituit
61 Tandem, cum senex esset, et prævie multis incommodis, excessivisque laboribus corporis viribus destituta, Jerosolymam ex præcepto Christi perrexit; sancta nimirum loca illa, in quibus idem perdulcissimus Sponsus suus Christus nasci, versari et pati voluit, et mori, visere anhelans, duxitque secum natos suos strenuos milites, dominum Carolum, quem *, ut supra dixi, in accessu decessit u et dominum Birgerum x cum Domina Catharina ac confessoribus nec non cum multis aliis se comitantibus. Quam vero gratum sit Deo, hominibusque proficuum loca sancta visitare, sanctorumque reliquias honoribus attollere, satis ex eo patet, quod Jerosalem Sponsæ adventanti Christus loquebatur dicens: Quando intrastis templum meum dedicatum sanguine meo, sic mundati estis ab omnibus peccatis vestris, ac si tunc levati essetis de fonte Baptismatis, et propter

B labores et devotionem vestram aliquæ animæ consanguineorum vestrorum hodie liberatæ sunt, et intraverunt cælum in gloriam meam. Nam omnes, qui veniunt ad locum istum voluntate perfecta se emendandi juxta meliorem conscientiam suam, non voluntatem habentes recidivare in propria peccata; his omnia peccata præterita dimittuntur, et augetur eis gratia perficiendi.

ca singulari,
qua in San-
ctos,
62 Item in ix cap. libri vii loquitur dicens; Dicere tibi volo de alio thesauro, qui nondum est in cælis, sed est vobiscum in terris: hic thesaurus sunt reliquæ et corpora amicorum meorum Sanctorum, sive putrida sunt, sive recentia, et si reversa sint in cinerem, ac in pulverem, sive non, ipsa, sunt certissime thesaurus meus. Sed querere poteris: cum loquitur Scriptura: Ubi est thesaurus tuus, ibi est cor tuum; quomodo ergo est cor meum cum thesauro isto et cum reliquiis Sanctorum? Respondeo tibi: Summa mea dilectio est omnibus visitantibus loca Sanctorum meorum, et honorantibus reliquias, eorum scilicet, qui miraculis glorificati sunt, et a summis Pontificibus canonizati retribuere æterna præmia secundum voluntatem et fidem et labores visitantium ea; ideo cor meum est cum thesauro meo. E contra vero non parum

C Deo displicet, cum iste thesaurus sibi charissimus minus a nobis attenditur, et honoratur. Quod patet ex hoc: nam, cum die Purificationis Mariæ Virginis devota Mulier in ecclesia Scarenis y existeret; odorem tunc suavissimum insolitum hausit: admirata ergo, et in excessu mentis facta, totius decoris Virginem Matrem Dei cum viro miræ pulchritudinis, pontificalibus ornamentis decorato, domino scilicet Brinolpho quondam Scarenis episcopo conspiciebat. Cui Virgo dixit: Scias, Filia, quod iste episcopus honoravit me in vita sua, et honorem opere confirmavit; cuius vita, quam acceptabilis fuerit Deo, odor, quem sensisti, demonstrat. Nunc autem anima ejus est in conspectu Dei, tamen corpus ejus jacet hic in terra sine honore, et sic ista margarita mihi dilecta locata est inter porcos.

eorumque
reliquias
z
63 Item cum adhuc esset magistra dominæ Blanchæ z, reginæ Suetiæ, capsulam eburæam pulcherrimam, in qua multæ Sanctorum reliquæ claudabantur, obtinuit, inter quas pretiosi corporis S. Ludovici aa quidpiam, quod de Fran-

cia secum regina portarat, miscebatur: casu ergo accidente, capsula in loco minus decenti a servitoribus posita fuit, et oblita. Tunc beata Birgitta vidit in spiritu de supradicto vase splendidum lumen prodire, et admirata, vocem sic dicentem audivit: Ecce! Thesaurus Dei, qui honoratur in cælis, despicitur in terris; ideo transmigramus ad alia loca: quod ipsa audiens et pœnitens in altari illud decenter collocari fecit. Cum peregrinationis causa esset in Orchone * in regno Neapolitano, apparuit ipsi S. Thomas Apostolus, cujus reliquæ ibi sunt, dicens: Revertere iterum huc, et ego tuum adimplebo desiderium. Cum ergo secunda vice illuc reverteretur, rursus B. Apostolus adveniens dixit: Diu desideratum tibi dabo; et absque cunctatione, nemine tangente, aut alias impellente, frusticulum ossis Apostoli Christi de capsula reliquiarum ad manus sanctæ prosiit Mulieris, quod illa gaudenter, suscipiens reverenter quoque studuit conservare. Aderant tunc namque dominus Thomas, Vexionensis episcopus bb, cum multis aliis, istius sunt testes miraculi.

E
ferbatur ve-
neratione et
amore.
cc
f. Birgitta
64 Fuit in civitate Neapolitana in monasterio monialium, quod S. Crucis dicitur, soror quadam, Clara nomine, sanctæ, ut dicebatur, vitæ; quæ de capillis Virginis Mariæ, ut aiebat, a Regina Sancia cc hac impetrarat conditione, ut nulli personæ, nisi per quam certissime sciret honorandas, sanctissimas impertiretur reliquias. Cum ergo B. Maria * ad eandem civitatem veniret, prænominata Christi famula ad se illam vocari fecit, et tradens ei thesaurum pretiosum dixit: Propter Deum rogo te, ut illum recomandatam habeas, et sicut decet, venereris, quia, ut tibi eundem assignarem, edocta sum. Custodi ergo et conserva diligenter tibi depositum, quod tibi hodie commendo, et hoc erit tibi signum, quod hæc loquar; quia cito moriar, et veniam ad illum Dominum meum, quem super omnia dilexit, et diligit anima. Paucis post hoc supervivens diebus quadam die, cum adhuc esset incolumis, Ecclesiæ Sacramenta sibi petiit ministrari, quibus munita universæ viam carnis est ingressa. Cum vero de veritate rei beata Birgitta anxaretur, illa, quæ veritatem noverat, apparuit ei dixitque: Quemadmodum creditur, et verum est, quod de Joachim et Anna ego nata sum, ita verum est, F quod meo in capite crines isti creverunt. Hæc Maria, et ita nimirum spiritualis cujusdam affinitatis ratio exigebat, ut Matris pignus Sponsæ Filii committeretur.

ANNOTATA.

a Petro, Vastenensi dein confessori, Alphonso Giennensi olim episcopo, et Petro Alcastrensi, quibus familiaribus potissimum usa est.

b Vide mox dicta ad lit. a.

c De quo numm. 26 et 27 Comment. prævii.

d Ecclesiastæ 3 §. 1, qui liber a plerisque Salomoni adscribitur.

e Anno 1344, quo obiit maritus ejus Ulpho, ut dictum non semel fuit.

f Anno, ut item dictum est sæpe, 1346.

g S. Catharina.

h Nimirum Compostellæ.

i De hoc aliisque hic memoratis S. Birgittæ itinerebus

A. BERTHOLD.

itineribus vide dicta in Commentario prævio: de Compostellano, Norvegiano etc; § 9: de Neapolitano § 20; de Assisiensi § 19.

k Dicuntur illorum corpora ex Oriente Constantinopolim, inde Mediolanum ac tandem Coloniæ seculo XII translata Frederici Enobarbi tempore.

l Inter reliquias septennio quolibet Aquisgrani populo ostendi solitas numeratur indusium B. Mariæ Virginis, quod a Carolo Magno illic depositum ferunt.

m Oppidum est Galliæ in Provincia: de reliquiis vero S. Mariæ Magdalenzæ, eo loci servatis, vide tom. v Junii pagg. 215 et 222.

n Tarasco in eadem provincia est, et præcipuo illic in honore est S. Martha, Christi hospita, de qua vide dicta in Opere nostro ad diem 29 Julii, quem sibi sacrum habet.

o S. Andreæ Amalphiæ, S. Thomæ vero Ortonæ: uterque locus in regno Neapolitano situs est. Vide Comment. præv. numm. 294, 296, et 297.

p Vide num. 200 et et seq.

q In Apulia. Vide num. 298 Comment. prævii.

r Quiescit S. Ambrosii corpus Mediolani in sui nominis basilica; S. Augustini reliquiæ præcipuè Ticini in Insubria. Vide dicta in Opere nostro ad diem 28 Augusti.

f De S. Fransico prolux tractatum est in Opere nostro ad diem 4 Octobris. De hac S. Birgittæ peregrinatione actum est numm. 289 et tribus seqq. Comment. prævii. Assisium est civitas Umbriæ.

t Nidrosiæ (vulgo Drontheim) in Norvegia præcipue cultum: dies 29 Julii illi sacer est, ad quem in Opus nostrum illatus est. Vide num. 123 Comment. prævii.

u Anno 1372 Neapoli.

x Alterum suum filium.

y Scara sita est in Vestrogothia, Succiæ provincia

z Joannis I, comitis Namurcensis filia, Regi Sueciæ Magno nupta; cujus magistra aula S. Birgitta aliquando fuit. Vide plura § 8 Commentarii prævii.

aa Galliarum regis, cujus gesta fuse illustrata apud nos habes ad diem 25 Augusti.

bb Vexio civitas Smalandiæ est in Suecia.

cc Vide Annotata in cap. 3 lit q.

CAPUT V.

De pudicitia et castitate ejus, jejuniis et pœnitentiis.

Castitatem perpetuo coluit;

*supple: diebus

Quantum B. Birgitta conjugio fuerat astricta, semper tamen castissimam, pudicissimamque fuisse, magisque continentiam, quam carnalem copulam dilexisse, probatur. Nam, quem admodum filia suæ Catharinæ referre consueverat, antequam nuberet, in sancta virginitate Deo cunctis vitæ suæ quam maxime deservire cupiebat, malissetque, ut aiebat, mortem subire, quam matrimonium: dum vero desponsaretur viro, licet eleganti, non libens, sed reitens, parentibus tamen de-

num consentiebat. Desponsata ergo magnifico viro domino Ulphoni de Ulphon, Principi a Nericiæ, circiter biennium amplexu differentes orabant jugiter, ut, si convenire deberent, talem prolem gignerent, quæ nunquam Deum offenderet, sed sibi indefesse serviret; consummatoque matrimonio, omni vice, qua in id ipsum redire debuissent, orationem præmittentes, postulabant obnixius, ne peccare eos contingeret, sed fructum bonum Deo gratum de se producerent: in Quadragesima autem conjunctionem devitantes, maritus quidem in lecto, ipsa vero super tapetum banco b superpositum decumbebat. Testimonium sibi perhibet Dominus Alphonsus, quod adeo in gestibus erat morigerata et honesta, quod bene conjici poterat, innatam sibi fore castitatis virtutem: etenim nec aspectum oculorum erigebat a terra, verum cum magna pudicitia et gravitate, uno et unico viro suo vita functo, nemini alii de cetero voluit copulari, sed casto fidelique amore suum amplectens Creatorem, ac diligens, illique se totam penitus impendens, eundem Deum ac Dominum suum et filium Virginis Jesum Christum sponsum merebatur accipere.

66 Hinc est, quod in primo Revelationum libro, xxxviii cap. Pater loquitur ad Filium dicens: Ecce fili, hanc novam Sponsam assigno tibi etc. Hinc etiam in secundo capite ejusdem libri dicit Sponsus ad Sponsam: Ego elegi te, et assumpsi te mihi in Sponsam, ut ostendam tibi secreta mea, quia mihi sic placet. Tu etiam quodam jure facta es mea, cum in morte mariti tui voluntatem tuam in manus meas assignasti; cum etiam, eo defuncto, cogitasti et rogasti, quomodo pauper pro me esse posses, et voluisti omnia pro me relinquere: et ideo jure facta es mea, et oportuit me pro tanta charitate tibi providere; propterea assumo te mihi in Sponsam et in meam propriam delectationem, qualem Deum decet habere cum anima casta. Hæc ibi. Hinc insuper velut acceptam Sponsam ornari atque ad nuptias præparari eam decet: cum in loco supra notato immediate loquitur ad eandem dicens: Ad Sponsam igitur pertinere paratam esse, quando Sponsus voluerit nuptias facere, ut sit ornata decenter et munda.

67 Tunc bene mundaris, si cogitatio tua semper sit circa peccata tua, quomodo te in Baptismo de peccato Adæ mundavi, quoties in peccata lapsam te supportavi et sustinui: debet etiam Sponsa habere signa Sponsi sui in pectore, hoc est, attendere beneficia et opera, quæ pro te feci, scilicet, quod nobiliter te creavi tibi dando corpus et animam, quam nobiliter te ditavi dando sanitatem et temporalia; quam dulciter te ad gratiam reduxi, cum pro te mortuus fui et hæreditatem amissam tibi restitui, habere volueris. Sponsa debet etiam facere voluntatem Sponsi, quæ est voluntas mea, nisi quod velit deligere me super omnia, et nihil velle aliud, nisi me. Hinc est etiam, quod provido, fidelique servo suo custodiendam, alendamque eandem Sponsam suam cælestis Sponsus tradit. Loquitur enim angelus ad Christum in cap. xvi, vi libri: Laus sit tibi, Domine mi, ab omni exercitu tuo pro omni dilectione; tu assignasti custodiæ meæ hanc Sponsam hic stantem. Ecce ipsam tibi iterum reassigno etc. Hinc quoque spirituales ex ea filios procreandos repromittit, cum

A cum in primo libro cap. xx eidem inquit, inter cætera dicens: Eris enim fructifera semine spirituali multis profutura etc.

et a Deipa-
ra
68 Rursum Virgo Mater Dei paulo ante ipsius Sponsæ obitum loquebatur sibi dicens: Si femina infirma parit, omnes filii ejus, quos parit, infirmantur: sed tu paries filios sanos ac fortes et Deo devotos, et ideo sanaberis melius, quam unquam prius fueras, et non morieris; sed vives, et venies ad locum tibi promissum et paratum. Nam S. Franciscus diu fuit infirmus, attamen tunc fecit fructum, et velle Dei, sed postea sanatus fuit, et facit majora, quam infirmus. Sed quærere potes, quare tantum infirmitas tua prolongatur, naturaque ac fortitudo consumitur? Respondeo tibi, quod Filius meus dixit tibi in Jerusalem, quod peccata tua dimissa fuerant tibi, quando templum sancti ipsius sepulchri ingrediebaris, ac si tunc de Baptismo levareris; sed non dixit tibi, quod nihil pati deberes, quamdiu in hac vita vives. Ideo voluntas Dei est, ut charitas hominis respondeat charitati Dei, et quod neglectum per B penitentiam dilatur. Reminiscere insuper, me sapius dixisse tibi, quod Filii mei meaque verba spiritualiter ac corporaliter possint intelligi, quemadmodum in Stralensidis e dixi tibi: quod si ante verborum istorum perfectionem vocata fueris de mundo, propter voluntatem tamen bonam monacha censeberis, nec non cunctorum tibi promissorum particeps eris. Hæc Maria cap. LXVII Revelat. Extravag.

in nurum,
69 Hoc verbum ex eo forsitan dicitur, quia, prout in fine brevis ipsius Legendæ continetur, a Sponso suo sibi fuerat promissum, quatenus in monacham ante ipsius Sponsi altare vestienda, consecrandaque fuerat. Item sex diebus ante felicem suum transitum loquebatur illa, quæ supra, dicens: Quid dicunt medici? Nonne, quod morieris? Vere filia ipsi non attendunt, quid est mori: nam ille moritur, qui separatur a Deo, qui obduratur in peccato, qui immunditias peccatorum per confessionem non evomit; ille etiam mortuus est, qui non credit Deum, nec diligit Creatorem suum, sed ille vivit, et non moritur, qui semper timet Deum, qui confitendo peccata sua purgat, qui ad Deum suum toto annexo suo pervenire desiderat. Verum quia Deus naturarum loquitur tecum, qui etiam contra naturam disponit, et tenet vitam tuam, ideo in medicamentis non est salus, nec vita, sed nec etiam necesse est in-niti medicinis, quia modicum tempus modico indiget cibo. Denique alma Christi Mater Sponsam Filii sui, nurum suam censuit appellandam, ut habes vi libro, cap. LXXXVIII, dicens: Sicut Filius meus imposuit tibi nomen novæ Sponsæ suæ, sic ego voco te nunc Nurum Filii mei; nam sicut pater et mater senescentes et quiescentes imponunt nurui onus, et dicunt ei ea, quæ sunt facienda in domo; sic Deus et ego in cordibus hominum senes et frigidi a charitate eorum, indicare volumus amicis nostris in mundo per te voluntatem nostram.

et ab utro-
que familia-
viter habita.
70 Tanti proinde, tamque venusti Sponsi, quamvis castissimi, amore Sponsa languens, floribus fulcita virtutum, malisque stipata virtuosorum actuum suorum, nutu oculorum eundem ad se advolare faciebat, in cuius amplexus ruens, et oris sui osculo osculari se deposcens ineffabilibus cum eo delectationibus jucundata, vere dicere poterat: Delectationes in dextera tua

usque in finem. Quali nempe oblectamento pudicitie mater castitatisque alumna, cum excellentissimo atque castissimo suo cælesti Sponso, specioso forma præ filiis hominum, frequentissime fruebatur in cap. xxxii, lib. primi poteris invenire; ubi Christus seiscitatur ab ea inquis: Dic mihi tertio, utrum tibi placet delectatio carnis, quam prius habuisti; an delectatio Spiritus, quam nunc habes? Et illa respondit: Pudor est in corde meo cogitare de illa carnis delectatione priori, et est mihi nunc quasi venenum, et eo nunc amarior, quo prius eam dilexi ferventius. Mallet enim mori, quam unquam in illam redire, et nulla est comparatio hujus spiritualis delectationis ad illam. Tentata est aliquando Sponsa Christi de cogitationibus immundis, cui Virgo Maria apparens dixit: Diabolus est sicut explorator immundus, quærens accusare et impedire bonos; ideo tu conare, et ora, quancumque teneris, quia desiderium bonum et conatus imputabitur tibi pro oratione, et si sordida adventitia non poteris rejicere a mente tua, illi conatus reputabuntur tibi ad coronam, dum non consenseris in illis sordidis cogitationibus et sint contra voluntatem tuam.

71 Macerabat jugiter Dei Famula multisque modis carnem suam, et spiritui servire cogebat, castigans cum Apostolo corpus suum et in servitute redigens, ne, dum aliis prædicasset, sive alios informasset, ipsa reprobata efficeretur. Qua in re vigiliis, jejuniis et disciplinis, alisque penitentiis, et carnis afflictionibus insistens Deo exhibebat corpus suum hostiam vivam, sanctam, Deo placentem, rationabile nihilominus obsequium suum; quemadmodum Bonifacius Papa IX in suis epistolis brevibus admodum explicans verbis. Post mariti, inquit, mortem ob reverentiam SS. Trinitatis ad nudam carnem quandam F d cordam de canape d cum plerisque nodis detulit stricte ligatam. Et similiter circa singulas tybias subtus genua singulas cordas similiter connodatas etiam tempore infirmitatis detulit: nec pannis lineis, præterquam in capite, usa est. Vestes hyspidas circa carnem, superius vero non secundum personæ conditionem; sed multum humiles et abjectas deportavit, et non solum eas, quas S. mater jubet Ecclesia, vigiliis seu jejuniis observabat; sed alia multa superaddebat, ut etiam ultra Ecclesiæ mandatum quater in hebdomada jejunaret, et similiter, conjuge nondum vita functo, et post obitum ejus continue usque ad paucos annos ante suum felicem transitum solitis pannis induta super tapeto, absque paleis, culcitra vel similibus ad terram vel pavementum posito, corpus ab orationibus et abstinentiis ac labore divino fessum tenui et brevi somno recreabat.

72 Singulis quoque sextis feriis beatissima Sponsa Christi ob memoriam sacratissimæ passionis Domini nostri Jesu Christi pane duntaxat et aqua contenta jejunium non omisit. Cum etiam multos alios dies ob diversorum Sanctorum reverentiam simili abstinentia pertransiret, et sive jejuniis abstinere, sive aliter discumberet, cum sobriissima erat, de mensa surgebat, non saturata, sed refecta. Eisdem quoque sextis feriis de candelis cereis accensis stillas candentes et ignitas eliquabat super nudam carnem, ita ut adustæ cicatrices continue remanerent, et gentianam e amarissimam herbam seu radicem ejus retinebat

A. BERTHOLD.

Duro admodum

F

usui est

A. BERTHOL-
DO.

retinebat in ore. Romæ insuper degens non rigorem frigoris, non æstivos calores, non impedimenta viæ lutosæ, non pluviarum, aut nivium seu grandinum asperitates curans, stationes per singulas ecclesias ordinatas, variasque alias sanctas ecclesias visitans, licet eques pro suis facultatibus ire potuisset, tamen supra extenuati corporis vires enitens, peditans visitavit. Omni die tot tamque longis genuflectionibus usa fuit, ut genua ejus rigerent in duritiem, ut ita dixerim, camelorum. Hucusque Bonifacius f.

f
vice genere,

73 Verum ut hoc, quod de jejunio et abstinencia dictum est, plenius disseratur; sciendum est, quod per totum anni circulum (ut etiam præfatum est) in sextis feriis in pane et aqua jejunabat. Item vigiliis gloriosæ Virginis Matris Dei, Sanctissimæ Trinitatis, Corporis Christi, SS. Angelorum, Octavam sanctorum omnium Apostolorum, sancti Joannis Baptistæ, Joannis ante Portam Latinam, Laurentii, Vincentii, Clementis, Dionysii, Sebastiani, Olavi regis Norwegiæ, sanctorum confessorum Nicolai, Benedicti, Francisci, Sigfridi, sanctarum Virginum Catharinæ, Agnetis, Margarethæ, Cæciliæ et Agathæ, ac etiam Magdalene pari jejunio peragebat. Cum marito quoque discumbens, lautioribus ferculis caute sepositis, utebatur grossioribus g, et, quod adhuc magis est, magnæque virtutis et continentie præconium, timens interdum redargui ab eodem suo complice, qui panis et aquæ jejunium aspernabatur, sedens quidem cum ipso ad mensam, argenteum vas desuper cum coopertorio clausum, ubi clam puram aquam detinebat, secum habens, finge-
bat se eisdem vesci, quibus et ille; sed revera pane duntaxat, et aqua tunc reficiebatur.

B

74 Fugiebat namque summopere jactantiam et singularitatem pro posse devitabat, singularum quoque moribus humiliter cœquando; unde si quando cum magnatibus sedere eam contigisset, de singulis ferculis frusticulum ori suo applicuit, simulans se de omnibus comedere, cum ab omnibus fere abstineret. Tam fervens spiritu erat, quod non frigus, non calorem, non quasvis corporis molestias seu incommoda verebatur, quo minus conceptum animi vigorem exequeretur. Quapropter a confessoribus nonnunquam et spiritualibus, imo et cælo etiam correpta monebatur de nimis pœnitentiis, excessivisque laboribus. Unde in vi libro, cap. xci scriptum est, quod, cum Sponsa ipsa esset nimis de jejunii et vigiliis, ac aliis in capite et corpore defectuosa adeo, quod divinorum verborum minus capax fieret, Christus dixit ei: Vade et da corpori moderata necessaria; quia sic placet mihi, ut caro habeat moderata necessaria et anima non impediat a spiritualibus propter ejus defectum.

adeo ut ejus
hac in re

75 In iv vero libro Agnes loquitur ad Birgittam dicens: Filia, sta stabilis et non retrocedas, quia serpens mordens jacet ante talos: nec etiam plus debito procedas, quia cuspis lanceæ acutæ ante te stat, a qua si plus justo processeris, vulneraberis. Quemadmodum etiam in vi lib., cap. xvii in Additione scriptum est, tentata fuit alio tempore Christi Sponsa de gastrimargia graviter in tantum, etc. Item cum similiter, vivente marito, lectum suum per quendam carpentarium solemnius, et curiosius solito in domo sua in villa de Ulphon parari fecisset; tunc quasi ab una manu tam valenter in capite percussa fuit, quod vix movere se poterat præ do-

fervor non
semel fue-
rit reprimendus.

lore. Ducta ad aliam partem audivit quasi de pariete vocem dicentem sibi sic: Ego non stabam, sed pendebam in cruce; nec caput meum habuit reclinatorium, et tu tibi tantam curiositatem quæris, et quietem. His ergo auditis, amare commissam deflens culpam illico curata est, et postea, cum, potuit, in straminibus potius et pelle ursina dormiebat, quam in lecto etc. Nota diligenter et fac similiter.

ANNOTATA.

a *Seu potius legifero, de quo apud Suecos munere vide dicta num. 64 et seq. Commentarii prævii.*

b *Seu Scamno.*

c *Pomeraniæ oppido.*

d *Alias Cannabe.*

e *Vide Annotata in cap. 3 Vitæ S. Birgittæ, a Birgero scriptæ lit. o.*

f *Vide num. 421 et seq. Comment. prævii.*

g *Crassioribus.*

LIBER II

De acceptis gratis et divinis charismatibus.

PROCEMIUM

Deus benedictus, qui vult omnes homines salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire, Sanctos suos, ab æterno electos, multis in hoc mundo decorando miraculis insigniter consuevit demonstrare insignes, ut, quorum merita sibi soli cuncta cernenti videbantur, prodentibus signis, etiam hominibus, quales essent, innotesceret; quatenus, quorum mirabantur signorum excellentiam, sectarentur fidem, imitarentur propositum, virtutemque operum consequerentur: unde Deus in Sanctis suis non solum appareret mirabilis, verum etiam fieret laudabilis. Hinc est, quod * B. Birgittam ob amorem excessivum et singularem virtutum prærogativam Sponsam suam Christus vocare decrevisset, quam plurimis carismatum privilegiis sublimare eam voluit, ut ex manifestis donorum præconiis, latentium quoque virtutum insignia conjecturari debuissent, et antequam * per virtutem mentis soli Deo cognita erat, per gratiam ipsius Dei largientis etiam hominibus fieret manifesta. Ac vero, quia visionum revelationumque cælestium privilegio mirabiliter decorata fuit, quo plerorumque arcana sæpe numero proderentur, divina Providentia egit, ut ipsius quoque excelsa præconia visionibus ac revelationibus panderentur. Nam, ut de aliis taceam, quæ vel ante vel post suum dignissimum ortum apparuerunt, quæque in recensita Legenda commemorantur, ad ea tantum me converto, quæ deinde contigerunt, quæ, quia cunctorum suorum præsentia sunt donorum, in hoc secundo libro, qui de acceptis gratis prænotatur, primo loco tractantur.

Birgittam
Deus variis
gratis deco-
ravit hoc li-
bro describen-
dis.* supple:
cum* an et que
ante?